

Förordningsmotiv

Industriutsläppsförordning

Fm
2013:1

Förordningstext

Industriutsläppsförordning;

utfärdad den 8 maj 2013.

Regeringen föreskriver följande.

1 kap. Försiktighetsmått

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om försiktighetsmått för industriutsläppsverksamheter.

Förordningen är meddelad

1. med stöd av 9 kap. 5 § miljöbalken i fråga om 1 kap. 8–18 §§ och 2 kap. 3 §,
2. med stöd av 10 kap. 21 § i fråga om 1 kap. 23 och 24 §§,
3. med stöd av 26 kap. 19 § miljöbalken i fråga om 1 kap. 21 och 22 §§, och
4. i övrigt med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

Definitioner

2 § I denna förordning avses med

industriutsläppsverksamhet: en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 2 kap. 1 §, 4 kap. 12 eller 16 §, 5 kap. 1, 4, 10, 18, 19, 34, 35, 37 eller 39 §, 6 kap. 1 §, 7 kap. 1 §, 8 kap. 1 eller 6 §, 9 kap. 1 eller 2 §, 11 kap. 2 eller 4 §, 12 kap. 1, 2, 3, 5 eller 14 §, 14 kap. 1, 5, 8, 10 eller 14 §, 15 kap. 1, 3, 6, 9, 10, 13 eller 14 §, 16 kap. 1 §, 17 kap. 4 §, 19 kap. 1 §, 21 kap. 1, 5 eller 6 §, 28 kap. 3 § eller 29 kap. 3, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 30,

35, 36, 38, 39, 49, 50, 54 eller 58 § miljöprövningsförordningen (2013:251),

huvudverksamhet: den huvudsakliga industriutsläppsverksamhet som bedrivs på en anläggning, och

sidoverksamhet: en industriutsläppsverksamhet som bedrivs på en anläggning men som inte är den huvudsakliga industriutsläppsverksamheten på anläggningen.

3 § I denna förordning avses med

slutsatser om bästa tillgängliga teknik: slutsatser om bästa tillgängliga teknik som antas med stöd av artikel 13.1–13.6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar),

huvudslutsatser: slutsatser om bästa tillgängliga teknik som omfattar en huvudverksamhet,

sidoslutsatser: slutsatser om bästa tillgängliga teknik som omfattar en sidoverksamhet, och

slutsatsernas offentliggörande: den dag då en slutsats om bästa tillgängliga teknik offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning.

4 § I denna förordning avses med

miljöprövningsdelegation: ett sådant särskilt organ inom länsstyrelsen som avses i förordningen (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer, och

tillsynsmyndighet: den som enligt miljötillsynsförordningen (2011:13) utövar den operativa tillsynen över en industriutsläppsverksamhet.

5 § I denna förordning avses med

tillstånd: ett tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken och miljöprövningsförordningen (2013:251) eller motsvarande äldre bestämmelser, och

tillståndsvillkor: ett villkor i det tillstånd som gäller för industriutsläppsverksamheten.

6 § Med *föroreningsskada* avses i denna förordning en sådan miljöskada av mark och grundvatten som avses i 10 kap. 1 § miljöbalken.

7 § I övrigt har ord och uttryck i denna förordning samma betydelse som i miljöbalken.

Utsläppsvärden som begränsningsvärden

8 § Utsläppsvärden i de slutsatser om bästa tillgängliga teknik som anges i 2 kap. ska gälla som begränsningsvärden för utsläpp från industriutsläppsverksamheter under normala driftförhållanden och ska

1. i fråga om utsläppsvärden i huvudslutsatser följas senast den dag som inträffar fyra år efter huvudslutsatsernas offentliggörande, och

2. i fråga om utsläppsvärden i sidoslutsatser följas senast den dag som inträffar fyra år efter huvudslutsatsernas offentliggörande, om sidoslutsatserna offentliggjordes senast samma dag som huvudslutsatserna.

9 § Om ett begränsningsvärde som avses i 8 § inte följs, ska verksamhetsutövaren omedelbart informera tillsynsmyndigheten och vidta de åtgärder som behövs för att verksamheten återigen ska bedrivas så att begränsningsvärdet följs.

Andra försiktighetsmått

10 § De slutsatser om bästa tillgängliga teknik som anges i 2 kap. innehåller slutsatser om andra försiktighetsmått än utsläppsvärden. Vid bedömningen av om en industriutsläppsverksamhet bedrivs i enlighet med kravet på bästa möjliga teknik enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska hänsyn tas till sådana slutsatser

1. i fråga om huvudslutsatser senast den dag som inträffar fyra år efter slutsatsernas offentliggörande, och

2. i fråga om sidoslutsatser senast den dag som inträffar fyra år efter huvudslutsatsernas offentliggörande, om sidoslutsatserna offentliggjordes senast samma dag som huvudslutsatserna.

11 § I fråga om utsläpp av koldioxid, dikväveoxid eller perfluorkolväten som innebär att en verksamhet omfattas av tillståndsplikt enligt lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter ska ett utsläppsvärde eller annat försiktighetsmått i slutsatser om bästa tillgängliga teknik inte tillämpas på sådana verksamheter, om försiktighetsmättet

1. innebär en begränsning av utsläppen, eller
2. genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp.

Första stycket gäller inte utsläppsvärden eller andra försiktighetsmått som avser dikväveoxid eller perfluorkolväten och som syftar till att hindra betydande lokala föroreningar.

Villkor i tillstånd och förelägganden

12 § Denna förordning gäller utöver tillståndsvillkor och villkor i ett föreläggande från tillsynsmyndigheten riktat till den som bedriver en industriutsläppsverksamhet.

Anpassade villkor

13 § I 19 kap. 5 § första stycket 9 och 22 kap. 25 § första stycket 6 a miljöbalken finns bestämmelser om att ett beslut eller en dom som innebär att tillstånd ges till en verksamhet ska innehålla villkor om utsläpp, begränsningsvärden och bästa möjliga teknik som anpassar tillämpningen av föreskrifter om försiktighetsmått. Vid prövning av tillståndsvillkor ska en sådan anpassning göras genom att prövningsmyndigheten som referens för sin bedömning använder

1. de utsläppsvärden och de beskrivningar av andra försiktighetsmått som finns i de slutsatser om bästa tillgängliga teknik som anges i 2 kap., och
2. de beskrivningar av försiktighetsmått i ett sådant BAT-referensdokument som enligt artikel 13.7 i direktiv 2010/75/EU

har antagits av Europeiska kommissionen före den 7 januari 2011, om

- a) beskrivningarna avser annat än utsläppsvärden, och
- b) BAT-referensdokumentet inte har ersatts med sådana slutsatser om bästa tillgängliga teknik som anges i 2 kap.

14 § Om det av ett tillståndsvillkor framgår att villkoret innebär en sådan anpassning som avses i 13 §, får villkoret tillämpas i stället för den slutsats som anpassningen avser.

Alternativvärden

15 § Miljöprövningsdelegationen får besluta att en industriutsläppsverksamhet i stället för att följa ett begränsningsvärde som avses i 8 § ska följa ett begränsningsvärde som bestäms med hänsyn till andra tidsperioder eller andra referensförhållanden (alternativvärde).

Beslutet får inte innebära att verksamheten genom att följa ett alternativvärde medför högre utsläppsnivåer under normala driftsförhållanden än om verksamheten skulle ha följt det begränsningsvärde som avses i 8 §.

Dispenser från begränsningsvärden

16 § Miljöprövningsdelegationen får ge dispens från ett begränsningsvärde som avses i 8 §, om

1. det med hänsyn till var den anläggning som verksamheten bedrivs på ligger geografiskt, anläggningens tekniska egenskaper och de lokala miljöförhållandena skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att följa begränsningsvärdet, och
2. dispensen förenas med ett villkor om att i stället följa ett mindre strängt begränsningsvärde.

17 § En dispens enligt 16 § upphör att gälla när det begränsningsvärde som dispensen avser har ersatts med en ny slutsats om bästa tillgängliga teknik.

18 § Miljöprövningsdelegationen får besluta att en dispens enligt 16 § ska gälla för en kortare tidsperiod än som avses i 17 §, om förutsättningarna för dispens endast finns under den tid som behövs för att anpassa anläggningen till det begränsningsvärde som avses i 8 §.

19 § När en ansökan om dispens enligt 16 § har inkommit till miljöprövningsdelegationen ska myndigheten kungöra detta på myndighetens anslagstavla samt genom information på myndighetens webbplats eller på annat lämpligt sätt.

Kungörelsen ska innehålla en upplysning om

1. vilken myndighet som prövar ärendet,
2. var handlingarna i ärendet finns tillgängliga,
3. till vem och inom vilken tid synpunkter i ärendet kan lämnas, och
4. hur information i ärendet kommer att hållas tillgänglig.

20 § En kopia av ett beslut i ett ärende om dispens enligt 16 § ska skickas till Statens jordbruksverk, om beslutet rör en sådan verksamhet som avses i 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen (2013:251), och till Naturvårdsverket i övriga fall.

Periodiska kontroller

21 § Den som bedriver en industriutsläppsverksamhet ska utföra periodiska kontroller av mark och grundvatten inom det område där verksamheten bedrivs. Kontrollerna ska avse de ämnen som förekommer i verksamheten och som riskerar att medföra en föroreningskada.

22 § Kontroller enligt 21 § ska genomföras

1. första gången senast fyra år efter det att huvudslutsatser offentliggjordes första gången, och
2. därefter minst en gång vart femte år av grundvatten och minst en gång vart tionde år av mark.

Kontrollerna får ske mer sällan, om en systematisk bedömning av föroreningsrisken enligt 6 § första stycket förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll visar att

kontroller inte behövs eller att kontroller kan genomföras med andra tidsintervall.

Statusrapporter

23 § Den som bedriver eller avser att bedriva en industriutsläppsverksamhet ska för kontrollen av sådana föroreningar i mark och grundvatten som har samband med verksamheten se till att det finns en skriftlig rapport (statusrapport) som redovisar

1. de föroreningar som förekommer i mark och grundvatten inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivs,

2. hur området används när statusrapporten upprättas,

3. tillgänglig information om tidigare användning av området, och

4. mark- och grundvattenmätningar som avspeglar förhållandena i området.

En statusrapport krävs dock inte om risken är liten för att verksamheten medför föroreningskada inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivs.

24 § Om det krävs en statusrapport enligt 23 §, ska den upprättas senast i samband med att

1. den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten ansöker om tillstånd för den, eller

2. huvudverksamheten för första gången omfattas av huvudslutsatser, om verksamheten omfattas av ett tillstånd och det inte finns någon upprättad statusrapport.

Om en statusrapport upprättas enligt första stycket 2, ska den ges in till tillsynsmyndigheten senast fyra år efter slutsatsernas offentliggörande.

En bestämmelse om att en ansökan i ett ansökningsmål ska innehålla en statusrapport finns i 22 kap. 1 § första stycket 7 miljöbalken.

25 § Om tillsynsmyndigheten finner att en statusrapport som har upprättats enligt 24 § första stycket 2 inte uppfyller kraven i

23 §, ska tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren att avhjälpa bristen.

26 § Naturvårdsverket får meddela ytterligare föreskrifter om vad en statusrapport ska innehålla.

Allmän information om bästa tillgängliga teknik

27 § Naturvårdsverket eller, i fråga om verksamheter som avses i 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen (2013:251), Statens jordbruksverk ska på lämpligt sätt göra information tillgänglig för andra berörda myndigheter och allmänheten om innebörden och utvecklingen av sådan bästa tillgängliga teknik som avses i denna förordning.

Information om domar, beslut, dispenser och åtgärder vid nedläggning

28 § Naturvårdsverket eller, i fråga om verksamheter som avses i 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen (2013:251), Statens jordbruksverk ska på sin webbplats tillgängliggöra

1. de domar och beslut som innebär att tillstånd har getts till en industriutsläppsverksamhet eller att ett sådant tillstånd har omprövats eller tillståndsvillkor ändrats enligt 24 kap. 5 eller 6 § miljöbalken,

2. dispenser enligt 16 §, och

3. uppgifter om de åtgärder som verksamhetsutövare har vidtagit enligt 10 kap. 5 a § miljöbalken.

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser som kan innebära att annat gäller i stället för det som sägs i första stycket.

29 § När en dom eller ett beslut i ett tillståndsmål eller tillståndsärende skickas till Naturvårdsverket eller Statens jordbruksverk enligt 11 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska prövningsmyndigheten, om det är en sådan dom eller sådant beslut som avses i 28 § första

stycket 1, särskilt uppmärksamma verket på att domen eller beslutet rör en industriutsläppsverksamhet.

30 § Tillsynsmyndigheten ska lämna uppgifter till Naturvårdsverket om åtgärder som verksamhetsutövare har vidtagit enligt 10 kap. 5 a § miljöbalken, om Naturvårdsverket begär det.

Rapportering till Europeiska kommissionen

31 § Naturvårdsverket ska ansvara för sådant utbyte av information och sådan rapportering som avses i artikel 72 i direktiv 2010/75/EU.

32 § Tillsynsmyndigheter ska lämna de uppgifter som behövs för att Naturvårdsverket ska kunna fullgöra sitt ansvar enligt 31 §.

33 § Naturvårdsverket får meddela de föreskrifter som behövs för verkställigheten av 31 och 32 §§.

Ansvar

34 § Bestämmelser om straff finns i 29 kap. miljöbalken.

Överklagande

35 § Bestämmelser om överklagande finns i 19 kap. 1 § miljöbalken.

2 kap. Slutsatser om bästa tillgängliga teknik

1 § När slutsatser om bästa tillgängliga teknik har antagits ska Naturvårdsverket eller, i fråga om verksamheter som avses i 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen (2013:251), Statens jordbruksverk efter slutsatsernas offentliggörande informera berörda tillsynsmyndigheter om detta.

2 § När tillsynsmyndigheten har blivit informerad enligt 1 § ska myndigheten genast informera de verksamhetsutövare som omfattas av slutsatsen.

3 § Ett utsläppsvärde för utsläpp av förorenande ämnen i slutsatser om bästa tillgängliga teknik ska, om inte annat sägs i slutsatserna, avse den punkt där utsläppet lämnar anläggningen utan hänsyn till eventuell spädning.

I fråga om avloppsvatten som renas i ett reningsverk som också behandlar avloppsvatten från andra källor får den rening som sker i det reningsverket tillämpas i stället för det som sägs i slutsatsen, om detta inte medför en högre föroreningsbelastning på miljön.

Järn och ståltillverkning

4 § Europeiska kommissionens genomförandebeslut 2012/135/EU av den 28 februari 2012 om fastställande av BAT-slutsatser gällande järn- och ståltillverkning, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 8 mars 2012. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för

1. verksamheter som omfattas av 4 kap. 12 § miljöprövningsförordningen (2013:251),

2. verksamheter som omfattas av 11 kap. 2 § 1 miljöprövningsförordningen, och

3. verksamheter som omfattas av 15 kap. 1 § miljöprövningsförordningen.

5 § De slutsatser som avses i 4 § anger utsläppsvärden för

1. sintringsanläggningar i punkterna 20–23, 25 och 26 (utsläpp till luft) samt 28 (utsläpp till vatten och avloppsvatten),

2. pelletiseringsanläggningar i punkterna 33 och 34 (utsläpp till luft) samt 39 (utsläpp till vatten och avloppsvatten),

3. koksugnsanläggningar i punkterna 42–44 och 48–52 (utsläpp till luft) samt 56 (utsläpp till vatten och avloppsvatten),

4. masugnar i punkterna 59, 61, 64 och 65 (utsläpp till luft) samt 67 (utsläpp till vatten och avloppsvatten),

5. syrgasprocess vid ståltillverkning och gjutning i punkterna 75, 76, 78 och 79 (utsläpp till luft) samt 81 (utsläpp till vatten och avloppsvatten), och

6. ljusbågsugn vid ståltillverkning och gjutning i punkterna 88–90 (utsläpp till luft) samt 92 (utsläpp till vatten och avloppsvatten).

Tillverkning av glas och mineralull

6 § Europeiska kommissionens genomförandebeslut 2012/134/EU av den 28 februari 2012 om fastställande av BAT-slutsatser gällande tillverkning av glas, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 8 mars 2012. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för verksamheter som omfattas av 14 kap. 1 § miljöprövningsförordningen (2013:251).

7 § De slutsatser som avses i 6 § anger utsläppsvärden för

1. kolmonoxidutsläpp från smältugnar (tabell 3),
2. ammoniakutsläpp, då tekniker för selektiv katalytisk reduktion eller selektiv icke-katalytisk reduktion tillämpas (tabell 4), och
3. utsläpp av avloppsvatten till ytvatten vid glastillverkning (tabell 5).

8 § För förpackningsglassektorn anger de slutsatser som avses i 6 § utsläppsvärden i fråga om

1. stoftutsläpp från smältugnen (tabell 6),
2. kväveoxidutsläpp från smältugnen (tabell 7),
3. kväveoxidutsläpp från smältugnen, då nitrater används i satsberedningen eller särskilda oxiderande förbränningsförhållanden i händelse av korta kampanjer eller för smältugnar med en kapacitet på mindre än 100 ton per dag (tabell 8),
4. svaveloxidutsläpp från smältugnen (tabell 9),

5. utsläpp av väteklorid och vätefluorid från smältugnen (tabell 10),

6. metallutsläpp från smältugnen (tabell 11),

7. luftutsläpp från varma sidans ytbehandlingsarbete, då rökgaserna från nedströmsverksamheterna behandlas separat (tabell 12), och

8. svaveldioxidutsläpp från nedströmsverksamhet då svaveltrioxid används för ytbehandling, då det behandlas separat (tabell 13).

9 § För planglassektorn anger de slutsatser som avses i 6 § utsläppsvärden i fråga om

1. stoftutsläpp från smältugnen (tabell 14),

2. kväveoxidutsläpp från smältugnen (tabell 15),

3. kväveoxidutsläpp från smältugnen, då nitrater används i satsberedningen för produktion av specialglas i ett begränsat antal korta kampanjer (tabell 16),

4. svaveloxidutsläpp från smältugnen (tabell 17),

5. utsläpp av väteklorid och vätefluorid från smältugnen (tabell 18),

6. metallutsläpp från smältugnen, med undantag för selenfärgat glas (tabell 19),

7. selenutsläpp från smältugnen för produktion av färgat glas (tabell 20), och

8. luftutsläpp från nedströmsprocesser, då den behandlas separat (tabell 21).

10 § För sektorn för kontinuerliga glasfiber anger de slutsatser som avses i 6 § utsläppsvärden i fråga om

1. stoftutsläpp från smältugnen (tabell 22),

2. kväveoxidutsläpp från smältugnen (tabell 23),

3. svaveloxidutsläpp från smältugnen (tabell 24),

4. utsläpp av väteklorid och vätefluorid från smältugnen (tabell 25),

5. metallutsläpp från smältugnen (tabell 26), och

6. luftutsläpp från nedströmsprocesser, då det behandlas separat (tabell 27).

11 § För hushållsglassektorn anger de slutsatser som avses i 6 § utsläppsvärden i fråga om

1. stoftutsläpp från smältugnen (tabell 28),
2. kväveoxidutsläpp från smältugnen (tabell 29),
3. kväveoxidutsläpp från smältugnen, då nitrater används i satsberedningen för ett begränsat antal korta kampanjer eller för smältugnar med en kapacitet på mindre än 100 ton per dag, för produktion av särskilda slags kalksodaglas (klart eller ultraklart glas eller färgat glas med hjälp av selen) och andra specialglas (borosilikatglas, glaskeramik, opalglas, kristall och blykristall) (tabell 30),
4. svaveloxidutsläpp från smältugnen (tabell 31),
5. utsläpp av väteklorid och vätefluorid från smältugnen (tabell 32),
6. metallutsläpp från smältugnen, med undantag för glas där selen används för avfärgning (tabell 33),
7. selenutsläpp från smältugnen då seleniumföreningar används för avfärgning av glas (tabell 34),
8. blyutsläpp från smältugnen då blyföreningar används för tillverkning av blykristallglas (tabell 35),
9. luftutsläpp från stoftbildande nedströmsprocesser, vid separat behandling (tabell 36), och
10. utsläpp av vätefluorid från syrapoleringsprocesser, vid separat behandling (tabell 37).

12 § För specialglassektorn anger de slutsatser som avses i 6 § utsläppsvärden i fråga om

1. stoftutsläpp från smältugnen (tabell 38),
2. kväveoxidutsläpp från smältugnen (tabell 39),
3. kväveoxidutsläpp från smältugnen då nitrater används i satsberedningen (tabell 40),
4. svaveloxidutsläpp från smältugnen (tabell 41),
5. utsläpp av väteklorid och vätefluorid från smältugnen (tabell 42),
6. metallutsläpp från smältugnen (tabell 43),
7. stoft- och metallutsläpp från nedströmsprocesser, vid separat behandling (tabell 44), och

8. utsläpp av vätefluorid från syrapoleringsprocesser, vid separat behandling (tabell 45).

13 § För mineralullssektorn anger de slutsatser som avses i 6 § utsläppsvärden i fråga om

1. stoftutsläpp från smältugnen (tabell 46),
2. kväveoxidutsläpp från smältugnen (tabell 47),
3. kväveoxidutsläpp från smältugnen i glasullsproduktion då nitrater används i satsberedningen (tabell 48),
4. svaveloxidutsläpp från smältugnen (tabell 49),
5. utsläpp av väteklorid och vätefluorid från smältugnen (tabell 50),
6. svavelväteutsläpp från smältugnen i stenullsproduktion (tabell 51),
7. metallutsläpp från smältugnen (tabell 52),
8. luftutsläpp från nedströmsprocesser, vid separat behandling (tabell 53),
9. stoftutsläpp från smältugnen vid tillverkning av isolerull för höga temperaturer (tabell 54),
10. stoftbildande nedströmsprocesser vid tillverkning av isolerull för höga temperaturer, vid separat behandling (tabell 55),
11. kväveoxidutsläpp från avbränningsugnen för formsmörja vid tillverkning av isolerull för höga temperaturer (tabell 56),
12. svaveloxidutsläpp från smältugnarna och nedströmsprocesserna vid tillverkning av isolerull för höga temperaturer (tabell 57),
13. utsläpp av väteklorid och vätefluorid från smältugnen vid tillverkning av isolerull för höga temperaturer (tabell 58),
14. metallutsläpp från smältugnen eller nedströmsprocesserna vid tillverkning av isolerull för höga temperaturer (tabell 59), och
15. utsläpp av flyktiga organiska lösningsmedel från avbränningsugnen för formsmörja vid tillverkning av isolerull för höga temperaturer, vid separat behandling (tabell 60).

14 § För frittasektorn anger de slutsatser som avses i 6 § utsläppsvärden i fråga om

1. stoftutsläpp från smältugnen (tabell 61),

2. kväveoxidutsläpp från smältugnen (tabell 62),
3. svaveloxidutsläpp från smältugnen (tabell 63),
4. utsläpp av väteklorid och vätefluorid från smältugnen (tabell 64),
5. metallutsläpp från smältugnen (tabell 65), och
6. luftutsläpp från nedströmsprocesser, vid separat behandling (tabell 66).

Garvning av hudar och skinn

15 § Europeiska kommissionens genomförandebeslut 2013/84/EU av den 11 februari 2013 om fastställande av BAT-slutsatser gällande garvning av hudar och skinn, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 16 februari 2013. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för

1. verksamheter som omfattas av 7 kap. 1 § miljöprövningsförordningen (2013:251), och
2. verksamheter som omfattas av 28 kap. 3 § miljöprövningsförordningen och utför rening av avloppsvatten från verksamheter som avses i 1.

16 § De slutsatser som avses i 15 § anger utsläppsvärden för

1. direkta utsläpp av avloppsvatten från garveriers reningsverk (tabell 3),
2. direkta utsläpp av avloppsvatten från fristående reningsverk som omfattas av avsnitt 6.11 i bilaga I till direktiv 2010/75/EU och som i huvudsak renar avloppsvatten från garverier (tabell 3),
3. totala krom- och sulfidutsläpp vid indirekta utsläpp av avloppsvatten från garverier till reningsverk för avloppsvatten från tätbebyggelse (tabell 4),
4. utsläpp av flyktiga organiska föreningar i fall där utsugsventilation och reningssystem används som ett alternativ till vattenbaserade finishkemikalier (tabell 5), och
5. utsläpp av partiklar (punkt 20).

Tillverkning av cement, kalk och magnesiumoxid

17 § Europeiska kommissionens genomförandebeslut 2013/163/EU av den 26 mars 2013 om fastställande av BAT-slutsatser gällande produktion av cement, kalk och magnesiumoxid, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp, offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 9 april 2013. Bilagan till beslutet innehåller slutsatser om bästa tillgängliga teknik för

1. verksamheter som omfattas av 12 kap. 14 § miljöprövningsförordningen (2013:251),
2. verksamheter som omfattas av 14 kap. 8 § miljöprövningsförordningen, och
3. verksamheter som omfattas av 14 kap. 10 § miljöprövningsförordningen.

18 § För cementindustrin anger de slutsatser som avses i 17 § utsläppsvärden i fråga om

1. stoftutsläpp från dammande verksamheter (punkt 16),
2. stoftutsläpp i rökgaser (punkt 17),
3. stoftutsläpp från kylnings- och malningsprocesser (punkt 18),
4. kväveoxidutsläpp i rökgaser från förbränning i ugnar, förvärmningsprocesser eller förkalcineringsprocesser (punkt 19, tabell 2),
5. utsläpp av ammoniak i rökgaserna när selektiv icke-katalytisk reduktion (SNCR) tillämpas (punkt 20, tabell 3),
6. svaveloxidutsläpp i rökgaser från förbränning i ugnar, förvärmningsprocesser eller förkalcineringsprocesser (punkt 21, tabell 4),
7. utsläpp av väteklorid (punkt 25),
8. utsläpp av vätefluorid (punkt 26),
9. utsläpp av polyklorerad dibenzo-p-dioxin och polyklorerad dibenzofuran (PCDD/F) i rökgaser från förbränning i ugnar (punkt 27), och
10. metallutsläpp i rökgaser från förbränning i ugnar (punkt 28, tabell 5).

19 § För kalkindustrin anger de slutsatser som avses i 17 § utsläppsvärden i fråga om

1. stoftutsläpp från andra dammande verksamheter än ugnsförbränningsprocesser (punkt 42, tabell 7),

2. stoftutsläpp från rökgaser från ugnens förbränningsprocesser (punkt 43, tabell 8),

3. kväveoxidutsläpp i rökgaser från ugnens förbränningsprocesser (punkt 45, tabell 9),

4. utsläpp av ammoniak i rökgaserna (punkt 46),

5. svaveloxidutsläpp i rökgaser från ugnens förbränningsprocesser (punkt 47, tabell 10),

6. koloxidsutsläpp (punkt 48, tabell 11),

7. utsläpp av totalt organiskt kol (punkt 50, tabell 12),

8. väteklorid- och vätefluoridutsläpp i rökgaser från ugnens förbränningsprocesser vid användning av avfall (punkt 51, tabell 13),

9. utsläpp av polyklorerad dibenzo-p-dioxin och polyklorerad dibenzofuran (PCDD/F) (punkt 52), och

10. utsläpp av metall i rökgaser från ugnens förbränningsprocesser vid användning av avfall (punkt 53, tabell 13).

20 § För magnesiumoxidindustrin anger de slutsatser som avses i 17 § utsläppsvärden i fråga om

1. stoftutsläpp från andra dammande verksamheter än ugnsförbränningsprocesser (punkt 59),

2. stoftutsläpp från ugnsförbränningsprocesserna (punkt 60),

3. kväveoxidutsläpp (punkt 62),

4. koloxidutsläpp (punkt 63), och

5. svaveloxidutsläpp i rökgaser från ugnens förbränningsprocesser (punkt 65, tabell 15).

1. Denna förordning träder i kraft den 18 juni 2013.

2. Bestämmelsen i 1 kap. 28 § första stycket 1 gäller inte domar och beslut som meddelats före den 7 januari 2013.

3. För verksamheter som har påbörjats före den 18 juni 2013 och som omfattas av tillstånd behöver en ansökan om tillstånd enligt 22 kap. 1 § miljöbalken inte innehålla en sådan statusrapport som avses i 1 kap. 23 §, om ansökan ges in före den 7 janu-

ari 2014. Om ansökan ges in före den 7 januari 2014 men målet eller ärendet inte avgjorts innan det datumet, behöver ansökan inte heller kompletteras med en statusrapport efter den 7 januari 2014.

4. För verksamheter som ansöker om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken och miljöprövningsförordningen (2013:251) för första gången ska en ansökan om tillstånd enligt 22 kap. 1 § miljöbalken innehålla en sådan statusrapport som avses i 1 kap. 23 §, om ansökan ges in efter ikraftträdandet. Om ansökan har getts in under perioden den 7 januari 2013–17 juni 2013, ska ansökan kompletteras med en statusrapport.

På regeringens vägnar

LENA EK

Egon Abresparr
(Miljödepartementet)

Bakgrund

Industriutsläppsdirektivet, dvs. Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) (EUT L 334, 17.12.2010, s. 17, Celex 2010L0075) har ersatt IPPC-direktivet, dvs. Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/1/EG av den 15 januari 2008 om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar (EUT L 24, 29.1.2008, s. 8, Celex 32008L0001), och flera sektorsdirektiv som rör industriutsläpp.

Industriutsläppsdirektivet behöver genomföras med bestämmelser i svensk författning. När direktivet trädde i kraft innehöll miljöbalken redan bestämmelser som till stor del genomför direktivet i svensk rätt. Några ändringar i balken behövdes dock och på regeringens förslag i propositionen Nya regler för industriutsläpp (prop. 2012/13:35) har riksdagen beslutat om ändringar i miljöbalken (SFS 2012:907).

Direktivet genomförs dock huvudsakligen med olika förordningar. Direktivets krav på tillståndsplikt genomförs med miljöprövningsförordningen (2013:251). De delar av direktivet som reglerar specifika sektorer genomförs med förordningen om stora förbränningsanläggningar (2013:252), förordningen om förbränning av avfall (2013:253), förordningen om organiska lösningsmedel (2013:254) och förordningen om produktion av titandioxid (2013:255). Med industriutsläppsförordningen genomförs delar av industriutsläppsdirektivets kapitel II.

Författningskommentar

1 kap. Försiktighetsmått

Förordningen är indelad i två kapitel där *första kapitlet* innehåller de materiella krav som enligt den svenska författningstexten ställs i fråga om sådana verksamheter som omfattas av direktivets kapitel II och som i förordningen kallas industriutsläppsverksamheter. Förordningens andra kapitel innehåller en uppräkningslista av de EU-slutsatser om bästa tillgängliga teknik som bestämmelserna i första kapitlet refererar till.

1 §

I paragrafen anges att förordningen avser försiktighetsmått för industriutsläppsverksamheter. Industriutsläppsverksamheter definieras i 2 §. Det är verksamheter som enligt direktivet måste vara tillståndspliktiga. Vidare anges i paragrafen vilka normgivningsbemyndiganden som ligger till grund för meddelandet av de olika bestämmelserna i förordningen.

Definitioner

2 §

I paragrafen definieras innebörden av tre ord som förekommer på flera ställen i förordningen. Orden är kortformer för olika beskrivningar av de verksamheter som förordningens bestämmelser är avsedda att träffa.

När ordet *industriutsläppsverksamhet* används i förordningen syftar det på en sådan verksamhet som enligt industriutsläppsdirektivet ska omfattas av tillståndsplikt. Kravet på tillstånd genomförs med miljöprövningsförordningen som innehåller beskrivningar av miljöfarliga verksamheter som är tillståndspliktiga eller anmälningspliktiga. I paragrafen finns en hänvisning till de paragrafer i miljöprövningsförordningen som genomför industriutsläppsdirektivets krav på tillståndsplikt.

När ordet *huvudverksamhet* används i förordningen syftar det på den huvudsakliga industriutsläppsverksamhet som bedrivs på en anläggning. Ordet används i förordningen för att underlätta genomförandet av direktivet, särskilt artikel 21. Av artikel 21 följer att inom fyra år från offentliggörandet av ett beslut om slutsatser om bästa tillgängliga teknik avseende en *anläggningens huvudsakliga verksamhet* ska den behöriga myndigheten bl.a. göra en förnyad bedömning av alla tillståndsvillkor för den berörda anläggningen. Med andra ord inträder inga skyldigheter för verksamhetsutövaren om en slutsats antas som rör någon annan del av verksamheten än huvudverksamheten.

”Huvudverksamheten” behöver inte vara det som i praktiken är huvudverksamheten på en anläggning. I förordningen har ordet huvudverksamhet endast betydelse i fråga om verksamheter som är industriutsläppsverksamheter. Exempelvis kan det på ett stort sågverk också bedrivas en relativt sett liten träimpregneringsverksamhet. Sågverksverksamheten omfattas inte av industriutsläppsdirektivet men det gör träimpregneringsverksamheten (jfr punkt 6.10 i bilaga 1 till direktivet). Om träimpregneringsverksamheten är den enda industriutsläppsverksamhet som bedrivs på sågverket, så är träimpregneringsverksamheten huvudverksamhet i förordningens mening, inte sågverksverksamheten. Om träimpregneringsverksamheten är den största eller mest dominerande verksamheten bland alla industriutsläppsverksamheter som bedrivs på sågverket, så är träimpregneringsverksamheten huvudverksamhet i förordningens mening. De andra industriutsläppsverksamheterna på sågverket är i ett sådant fall sidoverksamheter. Eftersom sågverksverksamheten inte är en industriutsläppsverksamhet, kan sågverksverksamheten aldrig vara vare sig huvudverksamhet eller sidoverksamhet.

När ordet *sidoverksamhet* används i förordningen syftar det på en industriutsläppsverksamhet som inte är den största eller mest dominerande industriutsläppsverksamhet som bedrivs på en anläggning, dvs. som inte är den huvudsakliga industriutsläppsverksamheten på anläggningen.

Enligt artikel 21.3 i industriutsläppsdirektivet ska en förnyad bedömning av tillståndsvillkoren ske med hänsyn till alla nya eller uppdaterade slutsatser om bästa tillgängliga teknik som är tillämpliga på anläggningen och som har antagits sedan tillståndet utfärdades eller omprövades. I direktivet förutsätts således att fler än en slutsats kan vara tillämplig på verksamheten. Artikel 21.3 får även förstås så att även om det är slutsatsen för den huvudsakliga verksamheten som utlöser den förnyade bedömningen av tillståndsvillkoren, så ska samtliga slutsatser som är tillämpliga användas vid den bedömningen. I industriutsläppsdirektivet finns ingen beteckning för de industriutsläppsverksamheter på en anläggning som omfattas av andra slutsatser om bästa tillgängliga teknik än de slutsatser som avser den huvudsakliga industriutsläppsverksamheten på anläggningen. I förordningen används "sidoverksamhet" för en industriutsläppsverksamhet som inte är huvudverksamhet i förordningens mening.

3 §

I paragrafen definieras innebörden av uttrycket *slutsatser om bästa tillgängliga teknik*. I IPPC-direktivet fastslås vissa grundläggande principer som ska tillämpas för miljöfarliga verksamheter. En av dessa är principen om bästa tillgängliga teknik. För uttolkningen av bästa tillgängliga teknik har EU tagit fram – och kommer att fortsätta ta fram – särskilda tolkningsdokument för olika industrisektorer (BAT-referensdokument). Dessa referensdokument tas fram genom den så kallade Sevillaprocessen. Artikel 13 i industriutsläppsdirektivet, som ersatt IPPC-direktivet, innebär att de delar av BAT-referensdokumenten där slutsatserna om bästa tillgängliga teknik fastställs ska beslutas i ett kommittéförfarande. Än så länge är de flesta BAT-slutsatserna antagna endast enligt IPPC-direktivet. De kommer att ersättas med nya slutsatser antagna enligt industriutsläppsdirektivet.

Slutsatser som antagits enligt artikel 13 i industriutsläppsdirektivet kallas i förordningen ”slutsatser om bästa tillgängliga teknik”.

Det finns ett trettiotal BAT-referensdokument som avser olika industrisektorer, s.k. vertikala slutsatser. Det finns även s.k. horisontella BAT-referensdokument som inte avser en viss industrisektor utan kan tillämpas i fler sektorer eller alla sektorer. De horisontella BAT-referensdokumenten behandlar t.ex. energieffektivitet och utsläpp från lagring. Det regleras inte i industriutsläppsdirektivet hur ofta ett nytt BAT-referensdokument ska tas fram. Av punkt 13 i skälen för direktivet framgår att Europeiska kommissionen bör sträva efter att uppdatera referensdokumenten senast åtta år efter det att den föregående versionen har offentliggjorts. Det skulle innebära att det kan komma att antas cirka fyra slutsatser om bästa tillgängliga teknik per år.

För att göra förordningstexten enklare används orden *huvudslutsatser* och *sidoslutsatser*.

När ordet *huvudslutsatser* används syftar det på slutsatser om bästa tillgängliga teknik som i det enskilda fallet träffar en industriutsläppsverksamhet som är huvudverksamhet i förordningens mening (se 2 §).

När ordet *sidoslutsatser* används syftar det på slutsatser om bästa tillgängliga teknik som i det enskilda fallet träffar en industriutsläppsverksamhet som är sidoverksamhet i förordningens mening (se 2 §).

Med uttrycket *slutsatsernas offentliggörande* avses i förordningen tidpunkten för EU:s offentliggörande av slutsatser om bästa tillgängliga teknik. I samband med att nya slutsatser offentliggörs tas upplysningar om detta in i förordningen (2 kap.). Se t.ex. 2 kap. 4 §.

6 §

Föroreningsskada definieras som en sådan miljöskada av mark och grundvatten som avses i 10 kap. 1 § miljöbalken. Genom hänvisningen till miljöbalken klarläggs att det krävs att miljöskadan kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Till skillnad från föroreningsskada enligt 10 kap.

miljöbalken syftar ordet föroreningskada i förordningen endast på skada på mark och grundvatten och omfattar inte miljöskada på anläggningar, vattenområden etc.

Utsläppsvärden som begränsningsvärden

8 §

Med paragrafen genomförs industriutsläppsdirektivets artikel 3.13 och 15.3 (a) jämförd med artikel 17.2 och 21.3.

Av paragrafen framgår krav på att följa utsläppsvärden i slutsatser om bästa tillgängliga teknik. Industriutsläppsdirektivet medger uttryckligen att artikel 14 om tillståndsvillkor och artikel 15 om gränsvärden för utsläpp genomförs i nationell lagstiftning med generella föreskrifter (artikel 17). Utformningen av direktivet har dock den individuella tillståndsprocessen som utgångspunkt. Enligt artikel 15.3 ska utsläppsvärdena i slutsatser om bästa tillgängliga teknik under normala driftsförhållanden inte överskridas. Kraven börjar dock inte gälla direkt. Enligt artikel 21.3 ska den behöriga myndigheten inom fyra år efter offentliggörandet av slutsatser för en anläggnings huvudverksamhet säkerställa att en förnyad bedömning görs av alla tillståndsvillkor för den berörda anläggningen och vid behov uppdateras för att säkerställa att artikel 15.3 och 15.4 följs. Inom fyraårsperioden ska den behöriga myndigheten även säkerställa att anläggningen uppfyller dessa tillståndsvillkor.

Direktivet ger ingen ledning för hur artikel 15.3 jämförd med artikel 21.3 ska tillämpas om möjligheten till generella föreskrifter i stället för individuell tillståndsprovning används. Den lösning som har valts innebär i huvudsak att nya slutsatser om bästa tillgängliga teknik inte gör det nödvändigt att inom fyraårsperioden inleda och avsluta en omprövningsprocess hos tillståndsprovningmyndigheten. Genom förordningen blir slutsatsernas utsläppsvärden bindande begränsningsvärden för verksamhetsutövarna och gäller utöver de begränsningsvärden som kan vara angivna i tillståndet. Om tillståndet i annat sammanhang omprövas av tillståndsmyndigheten, är det möjligt att utforma tillståndsvillkoren så att de kan anses motsvara slutsats-

ernas krav och på så sätt förenkla eller minska den villkorsmassa som verksamheten omfattas av. Förordningen innebär att slutsatsernas utsläppsvärden blir bindande begränsningsvärden enligt följande.

Om endast ett slutsatsdokument om bästa tillgängliga teknik är tillämplig på den verksamhet som bedrivs på en anläggning, ska utsläppsvärdena i slutsatsen följas fyra år efter det att slutsatsen offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning.

Flera slutsatser om bästa tillgängliga teknik kan dock vara tillämpliga på en verksamhet. Exempelvis kan en viss anläggning vars huvudsakliga industriutsläppsverksamhet är järn- och stålproduktion också ha en stor förbränningsanläggning. Det kommer att finnas slutsatser om bästa tillgängliga teknik både för järn- och stålproduktion (huvudslutsatser i detta exempel) och för stora förbränningsanläggningar (sidoslutsatser i detta exempel).

Antagandet av nya slutsatser (ett nytt slutsatsdokument) utlöser tillämpning av dem på olika sätt. Om slutsatserna avser en industriutsläppsverksamhet som är huvudverksamhet så är slutsatserna huvudslutsatser för den verksamheten och ska följas senast fyra år efter offentliggörandet. Om samma slutsatser avser en industriutsläppsverksamhet som är sidoverksamhet på en anläggning, är slutsatserna sidoslutsatser och behöver inte följas förrän huvudverksamheten på anläggningen träffas av nya slutsatser. När slutsatser som träffar huvudverksamheten (huvudslutsatser) har offentliggjorts, utlöser huvudslutsatserna tillämpningen av övriga slutsatser som kan vara tillämpliga, dvs. sidoslutsatser.

Detta innebär att när slutsatser antas för en viss industriell sektor (t.ex. sektor A) kan vissa verksamhetsutövare i den sektorn behöva följa utsläppsvärdena i slutsatserna efter fyra år (om verksamheten är en verksamhet i sektor A och är huvudverksamhet i förordningens mening). I ett sådant fall är slutsatserna för sektor A huvudslutsatser för den aktuella verksamheten.

Andra verksamhetsutövare i samma sektor (t.ex. om verksamheten är en verksamhet i sektor A men är endast en sidoverksamhet i förordningens mening) behöver inte följa slutsats-

erna för sektor A förrän den industriutsläppsverksamhet som är huvudverksamhet på anläggningen (t.ex. då en verksamhet i sektor B är huvudverksamhet) träffas av nya slutsatser för sektor B. I ett sådant fall är slutsatserna för sektor A sidoslutsatser och behöver inte följas förrän i samband med att slutsatser för sektor B (huvudslutsatser) måste följas.

I industriutsläppsdirektivet anges inte hur sidoslutsatser och som antas efter det att huvudslutsatserna antagits men innan fyraårsperioden löpt ut ska hanteras. Det är tänkbart med en situation där sidoslutsatser antas endast några månader innan verksamheten ska vara anpassad till huvudslutsatserna. Det framstår då som orimligt att t.ex. verksamheten på bara några månader ska anpassa sig till utsläppsvärden i sidoslutsatserna. Av paragrafen följer därför att utsläppsvärden i sidoslutsatser ska följas senast fyra år efter huvudslutsatsens offentliggörande endast om sidoslutsatserna offentliggjordes senast samma dag som huvudslutsatserna.

Om ett utsläppsvärde i slutsatser om bästa tillgängliga teknik anges som ett spann för de utsläpp som motsvarar bästa tillgängliga teknik så är kravnivån det högre värdet, dvs. det är det högre värdet som inte får överskridas. I Europeiska kommissionens genomförandebeslut 2012/119/EU av den 10 februari 2012 om regler för de riktlinjer om insamlingen av uppgifter och om utarbetande av BAT-referensdokument och om deras kvalitets-säkring som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp (EUT L 63, 2.3.2012, s. 1, Celex 32012D0119) ges förklaringar till hur de olika värdena i spannet ska bestämmas. Som beslutet får förstås, ska den lägre nivån i intervallet baseras på vad de bäst presterande anläggningarna i sektorn släpper ut vid normal drift. I beslutet anges att det övre värdet i intervallet erhålls genom att ta hänsyn till den prestandanivå som är relaterad till tillämpningen av bästa tillgängliga teknik under normala driftförhållanden.

Ett dokument med slutsatser om bästa tillgängliga teknik är en sammanställning av ett antal enskilda slutsatser som t.ex. kan röra olika delar av järn- och stålsektorn. En verksamhetsutövare som omfattas av en slutsats måste inte med nödvändighet följa samtliga enskilda slutsatser utan kravet gäller endast de enskil-

da slutsatser som är tillämpliga på industriutsläppsverksamheten. Ofta anges tillämpligheten för enskilda slutsatser under en särskild rubrik, vilket kan vara till hjälp vid bedömningen av tillämpligheten i det enskilda fallet.

I artikel 3.13 definieras utsläppsnivåer som motsvarar bästa tillgängliga teknik som de utsläppsnivåer som erhålls under normala driftsförhållanden med användning av en bästa tillgängliga teknik eller en kombination av flera bästa tillgängliga tekniker, såsom de beskrivs i slutsatser om bästa tillgängliga teknik. Dessutom ska utsläppsnivåerna vara uttryckta som ett genomsnitt under en bestämd tidsperiod och under specificerade referensförhållanden. Av artikel 15.3 följer att gränsvärden för utsläpp ska fastställas som säkerställer att utsläppen under normala driftsförhållanden inte är högre än utsläppsnivåer som motsvarar bästa tillgängliga teknik.

Vid en kontroll av om artikel 15.3 följs ska således bara utsläpp som sker under normala driftsförhållanden räknas med. Av artikel 14.1 f följer att tillstånd ska innehålla åtgärder som rör andra förhållanden än normala driftsförhållanden. Som exempel på andra driftsförhållanden än normala nämns arbete med igångsättande och urdrifttagande, läckor, störningar i driften och tillfälliga avbrott. Under onormala driftsförhållanden gäller således inte kravet på att utsläppen ska vara lägre än utsläppsnivåer som motsvarar bästa tillgängliga teknik. Någon ytterligare information om vad som är att anse som onormala driftsförhållanden finns inte i direktivet. Direktivet ger heller ingen ledning för hur kravet i artikel 15.3 på att tillståndet ska innehålla åtgärder vid onormala driftsförhållanden ska genomföras när BAT-sluvsatser genomförs som generella föreskrifter. För att genomföra artikel 3.13 och 15.3 klargörs i paragrafen att när ett begränsningsvärde ska följas enligt förordningen behöver begränsningsvärdet följas endast under normala driftsförhållanden.

Verksamhetsutövaren är (som den svenska miljörätten är uppbyggd) skyldig att själv kontrollera och visa att de krav som gäller för verksamheten följs. En verksamhetsutövare kan komma att anse att vissa mätvärden hänför sig till onormala driftsförhållanden och att de därför inte ska tas hänsyn till vid be-

dömning av om ett utsläppsvärde i en slutsats om bästa tillgängliga teknik har följts. Tillsynsmyndigheten kan behöva göra en bedömning i det enskilda fallet av om det kan anses ha varit onormala driftsförhållanden eller inte. Även under onormala driftsförhållanden är verksamhetsutövaren enligt 2 kap. miljöbalken skyldig att vidta åtgärder för att förebygga och hindra utsläpp.

9 §

Med paragrafen genomförs industriutsläppsdirektivets artikel 8.2 a och b.

Liknande krav finns i 6 § förordningen (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll. Av den paragrafen följer att om det i verksamheten inträffar en driftstörning eller liknande händelse som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön, ska verksamhetsutövaren omgående underrätta tillsynsmyndigheten om detta.

Av artikel 8 i industriutsläppsdirektivet följer dock att om tillståndsvillkoren inte följs ska medlemsstaterna se till att verksamhetsutövaren omedelbart informerar den behöriga myndigheten och omedelbart vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att villkoren åter följs snarast möjligt. Det finns ingen särskild bestämmelse i direktivet för vad som ska gälla när slutsatser om bästa tillgängliga teknik genomförs med generella föreskrifter. En rimlig tolkning av direktivet är dock att samma krav ska gälla för överträdelser av tillståndsvillkor som vid överträdelser av generella föreskrifter som genomför slutsatser om bästa tillgängliga teknik. Eftersom det kan tänkas att en överträdelse av ett utsläppsvärde i en slutsats om bästa tillgängliga teknik inte leder till en olägenhet för människors hälsa eller miljön, är bestämmelserna i förordningen om verksamhetsutövers egenkontroll inte tillräckliga för att genomföra direktivet. Det behövs en särskild bestämmelse som täcker in samtliga överträdelser av sådana begränsningsvärden som avses i 8 §.

Andra försiktighetsmått

10 §

Slutsatser om bästa tillgängliga teknik innehåller både utsläppsvärden och slutsatser som beskriver bästa tillgängliga teknik på annat sätt än att ange utsläppsvärden. En redovisning av var utsläppsvärden förekommer i slutsatser om bästa tillgängliga teknik finns i 2 kap. och kraven på hur de ska följas anges i 9 §.

I industriutsläppsdirektivet regleras kraven avseende sådana slutsatser som inte innehåller utsläppsvärden i artikel 14.3. Av artikel 14.3 följer att slutsatserna ska *användas som referens* vid fastställande av tillståndsvillkoren. Tidigare stod det i artikeln att slutsatserna ska *ligga till grund* för tillståndsvillkoren men en rättelse har gjorts av texten, jfr rättelse till Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) (EUT L 158, 19.6.2012, s. 25, Celex 32010L0075R[04]).

Även om det av artikel 17.2 framgår att artikel 14 kan genomföras med generella föreskrifter, finns det inget i direktivet som upplyser om hur artikel 14.3 ska tolkas när generella föreskrifter används. Den lösning som valts är att ställa krav på att det vid bedömningen av om en industriutsläppsverksamhet bedrivs i enlighet med kravet i 2 kap. 3 § miljöbalken ska hänsyn tas till slutsatser om bästa tillgängliga teknik. Kraven i 2 kap. miljöbalken är alltid tillämpliga men med bestämmelsen i förordningen tydliggörs att en särskild bedömning ska göras senast fyra år efter det att huvudslutsatser offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. I fråga om förhållandet mellan huvudverksamhet och sidoverksamhet gäller samma som för utsläppsvärden (se kommentaren till 8 §).

Den som bedriver en industriutsläppsverksamhet ska, enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2006:9) om miljörapport, för varje slutsats som är tillämplig på verksamheten redovisa en bedömning av i vilken mån verksamheten uppfyller den. Den redovisningen ska göras i miljörapporten för verksamhetsåret efter det att huvudslutsatser offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. Redovisningen ska omfatta både slutsat-

ser med utsläppsvärden och övriga slutsatser, och både sådana som finns i vertikala slutsatser och horisontella slutsatser. Redovisningen bör vara utgångspunkten för tillsynsmyndighetens bedömning enligt paragrafen.

I fråga om slutstatser om bästa tillgängliga teknik som inte är bindande begränsningsvärden enligt 8 § ska slutsatser som gäller för en industrisektor bedömas för varje enskild verksamhet inom den sektorn. Bedömningen ska göras med hänsyn till den avvägningsbestämmelse som finns i 2 kap. 7 § miljöbalken.

I de slutsatser som antagits hittills klargörs att det inte är något krav att använda de tekniker som anges och beskrivs i slutsatserna. Beskrivningen av tekniker är inte heller fullständig. Andra tekniker som ger åtminstone samma miljöprestanda kan användas.

Verksamhetsutövaren måste inte klara samtliga slutsatser. Vissa kanske inte bedöms tillämpliga på verksamheten och andra kanske inte bedöms rimliga efter en avvägning enligt 2 kap. 7 § miljöbalken. Det viktiga är att förhålla sig till innehållet i slutsatserna på ett sådant sätt att de försiktighetsmått som i praktiken vidtas för att leva upp till kravet på användning av bästa möjliga teknik kan anses tillräckliga med hänsyn till den miljöprestanda som slutsatsernas beskrivningar av bästa tillgängliga teknik syftar till. Tillsynsmyndigheten, eller den som prövar en fråga om tillstånd till verksamheten, kan också komma fram till att det är rimligt och miljömässigt motiverat att ställa mer långtgående krav än de som framgår av slutsatsen om bästa tillgängliga teknik.

Om tillsynsmyndigheten finner att en industriutsläppsverksamhet inte kan anses bedrivas på ett sådant sätt att kraven i 2 kap. miljöbalken uppfylls, kan en dialog föras mellan tillsynsmyndigheten och verksamhetsutövaren om vilka åtgärder som kan bli nödvändiga. En möjlighet för tillsynsmyndigheten är även att förelägga verksamhetsutövaren att följa de begränsningar och i övrigt vidta de försiktighetsmått och åtgärder som tillsynsmyndigheten anser behövs. Om ett föreläggande skulle innebära en sådan begränsning som avses i 26 kap. 9 § tredje stycket miljöbalken, bör tillsynsmyndigheten i stället använda de möjligheter till prövning som ges i 26 kap. 2 § andra stycket

miljöbalken. Eftersom en sådan prövning skulle ha som syfte att genomföra EU-rätt finns det en grund för omprövning (jfr. 24 kap. 5 § första stycket 1 miljöbalken).

11 §

Med paragrafen genomförs delvis industriutsläppsdirektivets artikel 9.

Av artikel 9 följer att ett tillstånd inte får omfatta gränsvärden för direkta utsläpp av sådana växthusgaser som omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter om inte sådana gränsvärden är nödvändiga för att förhindra betydande lokala föroreningar. Bakgrunden är att utsläppshandeln förutsätter stor flexibilitet för den enskilde verksamhetsutövaren att själv bestämma nivån för utsläppen av växthusgaser i verksamheten. Motsvarande bestämmelser har redan införts i 16 kap. 2 §, 24 kap. 15 § och 26 kap. 9 § miljöbalken.

Mot bakgrund av artikel 9 borde inte slutsatser om bästa tillgängliga teknik utformas på ett sådant sätt att det där införs krav när det gäller t.ex. utsläpp av koldioxid för sådana verksamheter som både är industriutsläppsverksamheter och omfattas av systemet med handel med utsläppsrätter. En bestämmelse införs dock i förordningen för att garantera att inga sådana krav kan komma att ställas på grund av utformningen av slutsatser om bästa tillgängliga teknik.

Villkor i tillstånd och förelägganden

12 §

Paragrafen reglerar hur förordningens bestämmelser förhåller sig till tillståndsvillkor och villkor i ett föreläggande från tillsynsmyndigheten riktat till den som bedriver en industriutsläppsverksamhet. Med paragrafen klargörs att bestämmelserna i förordningen gäller utöver sådana villkor och förelägganden.

Enligt 9 kap. 5 § miljöbalken får regeringen inom ramen för prövningssystemet meddela sådana generella föreskrifter som framstår som mer ändamålsenliga i förhållande till miljöbalkens syften än ett förvaltningsbeslut eller en dom i ett enskilt fall. Av

24 kap. 1 § miljöbalken framgår att till följd av 9 kap. 5 § miljöbalken kan ett tillstånd begränsas eller förenas med ändrade eller nya villkor. Föreskrifter meddelade med stöd av 9 kap. 5 § miljöbalken har således giltighet framför beslut av individuell karaktär. Eftersom 8 § är meddelad med stöd av 9 kap. 5 § kan således strängare eller andra krav ställas i förordningen än vad som följer av tillståndet.

Att både sådana begränsningsvärden som avses i 8 § och tillståndsvillkor gäller får den följd att verksamhetsutövaren måste följa både värdet i slutsatserna om bästa tillgängliga teknik och tillståndsvillkoret och kunna redogöra för hur båda kraven uppfylls, om inte verksamhetsutövaren beviljats ett alternativvärde eller en dispens enligt 15 eller 16 §.

När det gäller andra försiktighetsmått än utsläppsvärden är 10 § utformad på ett sådant sätt ("hänsyn ska tas till slutsatserna") att de försiktighetsmåten inte begränsar tillståndet om inte tillsynsmyndigheten meddelat ett föreläggande eller använt möjligheten att enligt 26 kap. 2 § andra stycket miljöbalken att ansöka om prövning.

Anpassade villkor

13 §

Med paragrafen genomförs delvis artiklarna 14.3 och 13.7 i industriutsläppsdirektivet.

Av artikel 14.3 följer att slutsatser om bästa tillgängliga teknik ska användas som referens vid fastställande av tillståndsvillkoren. Fyra år efter antagandet av slutsatser om bästa tillgängliga teknik ska enligt artikel 21 en förnyad bedömning göras av tillståndsvillkoren och en uppdatering av tillståndsvillkoren kan bli nödvändig. Kravet i artikel 14.3 är dock inte begränsat till sådana uppdateringar som kan bli följderna av artikel 21. Som direktivet får förstås ska slutsatser om bästa tillgängliga teknik alltid användas som referens vid prövning av en industriutsläppsverksamhet, oavsett vad som föranlett prövningen. En rimlig tolkning av direktivet är även att både utsläppsvärden och slutsatser om andra försiktighetsmått ska användas som re-

ferens. Denna tolkning innebär att de krav som följer av slutsatser om bästa tillgängliga teknik och som enligt artikel 21 ska vara rättsligt bindande för verksamhetsutövaren inom fyra år från slutsatsernas offentliggörande kan komma att gälla tidigare, dvs. som ett resultat av en tillståndsprovning som t.ex. verksamhetsutövaren ansökt om och där provningsmyndigheten anpassat slutsatserna till tillståndsvillkor.

Tillståndsfrågor för industriutsläppsverksamheter kan prövas i första instans av antingen mark- och miljödomstol (A-verksamheter) eller miljöprovningsdelegationen hos länsstyrelsen (B-verksamheter).

Av 22 kap. 25 § första stycket 6 miljöbalken framgår att en dom som innebär att tillstånd ges till en verksamhet i förekommande fall ska innehålla bestämmelser om de villkor om utsläpp, begränsningsvärden och bästa möjliga teknik som behövs för att anpassa tillämpningen av sådana föreskrifter om försiktighetsmått som har meddelats med stöd av balken, om föreskrifterna medger eller förutsätter en sådan anpassning. Av 19 kap. 5 § första stycket 9 miljöbalken framgår att bestämmelserna i 22 kap. 25 § första stycket 6 ska tillämpas i ärenden som prövas av länsstyrelsen.

Paragrafen är en sådan bestämmelse om försiktighetsmått som medger eller förutsätter anpassning i det individuella fallet. Den anpassningen ska ske genom att provningsmyndigheten i en dom som innebär att tillstånd ges till en industriutsläppsverksamhet eller som innebär att villkor ändras tar in de tillståndsvillkor som provningsmyndigheten anser behövs med anledning av slutsatser om bästa tillgängliga teknik, både när det gäller begränsningsvärden och andra försiktighetsmått.

Kravnivån i fråga om hur styrande slutsatserna ska vara motsvarar direktivets krav på att slutsatserna ska användas som referens vid bestämmande av tillståndsvillkoren. I direktivet ges ingen ledning för vad det innebär att slutsatserna ska användas som referens, t.ex. om provningsmyndigheten kan komma till slutsatsen att ingen del av slutsatserna bör komma till uttryck som ett tillståndsvillkor etc.

I fråga om andra försiktighetsmått än utsläppsvärden är det en rimlig tolkning att provningsmyndigheten för varje tillämplig

slutsats måste göra en bedömning av om och i vilken omfattning de försiktighetsmått som anges i slutsatserna ska komma till uttryck som tillståndsvillkor. Det viktiga är att förhålla sig till innehållet i slutsatserna på ett sådant sätt att de försiktighetsmått som tas in i tillståndsvillkor kan anses tillräckliga med hänsyn till den miljöprestanda som slutsatsernas beskrivningar av bästa tillgängliga teknik syftar till samt kan anses rimliga med hänsyn till nyttan med försiktighetsmått och kostnaderna för att vidta dem (jfr. 2 kap. 7 § miljöbalken).

I fråga om utsläppsvärden innebär anpassningen att den miljöskyddsnivå som slutsatsernas utsläppsvärden syftar till nås på annat sätt, dvs. med begränsningsvärden som kan vara utformade på annat sätt än i slutsatserna men som ger minst samma miljöskydd. Om prövningsmyndigheten skulle formulera begränsningsvärden som ger en större miljöbelastning, så är det inte fråga om en anpassning utan en fråga om dispens. En särskild bestämmelse om dispens finns i 16 §. Sammantaget ska alltså anpassningen inte leda till högre utsläppsnivåer under normala driftförhållanden än de som följer av slutsatserna om bästa tillgängliga teknik. Om prövningsmyndigheten vid sin prövning finner att något utsläppsvärde i slutsatserna inte behöver anpassas, är det naturligtvis inte nödvändigt att upprepa utsläppsvärdet som ett villkor i tillståndet – utan en uttrycklig anpassning i tillståndet är nämligen utsläppsvärdet ett bindande begränsningsvärde direkt till följd av 8 §. I den mån sådana villkor ändå tas in i tillståndet och det uttryckligen anges i tillståndet att villkoren innebär en anpassning, följer det av 14 § att verksamhetsutövaren kan nöja sig med att följa tillståndets villkor. I fråga om utsläppsvärden i de slutsatser om bästa tillgängliga teknik som anges i 2 kap., är det alltså fråga om försiktighetsmått som genom bestämmelsen om anpassade villkor medger en anpassning i det individuella fallet.

Det följer av miljörättens uppbyggnad i övrigt att prövningsmyndigheten måste bedöma om det bör ställas mer långtgående krav än de som framgår av slutsatsen.

Det kan vara en eller flera slutsatser om bästa tillgängliga teknik som ska användas som referens när tillståndsvillkoren bestäms, både horisontella och vertikala. Av de slutsatser som

ska användas som referens kan det finnas både sådana som innehåller utsläppsvärden och sådana som beskriver andra försiktighetsmått. Utgångspunkten är att samtliga slutsatser som har offentliggjorts i Europeiska unionens tidning och som är tillämpliga på industriutsläppsverksamheten ska användas som referens.

Om de slutsatser som har offentliggjorts i Europeiska unionens tidning är sidoslutsatser för en viss verksamhet, gäller de inte för verksamhetsutövaren enligt 8 och 10 §§ förrän i samband med att huvudslutsatser för verksamheten måste följas. Sådana sidoslutsatser omfattas dock av förordningens bestämmelse om anpassade villkor och ska användas som referens när tillståndsvillkor bestäms.

En ansökan i ett ansökningsmål ska bl.a. innehålla förslag till skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått samt de övriga uppgifter som behövs för att bedöma hur hänsynsregeln om bästa möjliga teknik i 2 kap. 3 § miljöbalken följs (jfr 22 kap. 1 § 4 miljöbalken). För att inte förlänga processen och för att minska behovet av kompletteringar kan verksamhetsutövaren använda slutsatser om bästa tillgängliga teknik som ett av flera underlag när förslagen till skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått i en ansökan om tillstånd utarbetas.

Den föreslagna anknytningen till bästa tillgängliga teknik och till Europeiska kommissionens referensdokument är inte någon nyhet i svensk rätt. Av 2 kap. 3 § miljöbalken framgår ett uttalat krav på användning av bästa möjliga teknik. Detta krav ligger till grund för prövningsmyndighetens tillståndsbeslut och prövningen av frågan om vilka krav på skyddsåtgärder och försiktighetsmått som ska ställas. BAT-referensdokument har utgjort en del av underlaget vid bedömningen av vad som är bästa möjliga teknik. Paragrafen innebär dock en uttrycklig skyldighet att använda slutsatser om bästa tillgängliga teknik som referens vid tillståndsgivningen.

Om nya slutsatser om bästa tillgängliga teknik och som är tillämpliga på en verksamhet antas efter det att en ansökan om tillstånd för den verksamheten har getts in, måste prövningsmyndigheten ta hänsyn även till dessa. Kompletteringar kan då bli nödvändiga. En rimlig tillämpning av direktivet är dock att

hänsyn inte ska behöva tas till sådana slutsatser om bästa tillgängliga teknik som offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning efter det att målet eller ärendet kungjorts enligt 22 kap. 3 § miljöbalken.

Som framgår av 8 § avser utsläppsvärdena i slutsatser om bästa tillgängliga teknik vad som ska följas vid normala driftförhållanden. Vid en anpassning enligt paragrafen kan prövningsmyndigheten t.ex. välja att bestämma tillståndsvillkor som gäller för alla driftförhållanden.

Av artikel 13.7 i industriutsläppsdirektivet följer att i avvaktan på att en slutsats antagits i enlighet med det förfarande som anges i direktivet ska BAT-referensdokument som antagits före direktivets ikraftträdande tillämpas, förutom när det gäller fastställande av gränsvärden. Detta innebär att industriutsläppsdirektivet inte bara innebär en skyldighet att använda slutsatser om bästa tillgängliga teknik som referens vid villkorssättning. Industriutsläppsdirektivet innebär även att, när slutsatser om bästa tillgängliga teknik inte antagits, BAT-referensdokument antagna under IPPC-direktivet ska användas som referens vid tillståndsgivning. En viktig skillnad är dock att när det gäller dessa äldre BAT-referensdokument är det endast de slutsatser som inte innehåller utsläppsvärden som behöver användas som referens.

Kravet i artikel 13.7 i direktivet har kommit till uttryck i paragrafens andra punkt. Där framgår att om ingen slutsats om bästa tillgängliga teknik har antagits enligt industriutsläppsdirektivet för den aktuella verksamheten, ska i stället äldre BAT-referensdokument användas när det gäller andra försiktighetsmått än begränsningsvärden. Hänsyn kan behöva tas till en eller flera BAT-referensdokument, både horisontella och vertikala referensdokument. Eftersom förordningen inte innehåller någon bestämmelse som gör innehållet i dessa äldre BAT-referensdokument rättsligt bindande för verksamhetsutövaren på något annat sätt än genom de tillståndsvillkor som kan bli följden av denna bestämmelse, är det här fråga om försiktighetsmått som förutsätter en anpassning i det individuella fallet.

Sammanfattningsvis ska vid en tillståndsprövning av en industriutsläppsverksamhet slutsatser om bästa tillgängliga teknik

som offentliggjorts i Europeiska unionens tidning innan målet eller ärendet kungjorts alltid användas som referens av prövningsmyndigheten vid bestämmande av tillståndsvillkor, både när det gäller begränsningsvärden och vid bestämmande av andra försiktighetsmått. När referensdokument antagna enligt IPPC-direktivet ska användas gäller detta dock endast i fråga om andra försiktighetsmått än begränsningsvärden.

14 §

Om prövningsmyndigheten i ett tillståndsvillkor har anpassat ett försiktighetsmått i en slutsats om bästa möjliga teknik, behöver verksamhetsutövaren endast följa tillståndsvillkoret. En förutsättning för att inte dessutom behöva följa den bakomliggande slutsatsen om bästa tillgängliga teknik är att det framgår av tillståndsvillkoret att det är en anpassning av slutsatsen.

Alternativvärden

15 §

I paragrafen används möjligheten i artikel 15.3 i industriutsläppsdirektivet att följa alternativa begränsningsvärden. Miljöprövningsdelegationen får, i det enskilda fallet, besluta att en industriutsläppsverksamhet i stället för att följa ett begränsningsvärde som det hänvisas till i 2 kap., ska följa ett begränsningsvärde som bestäms med hänsyn till andra tidsperioder och andra referensförhållanden. Det begränsningsvärde som verksamhetsutövaren då ska följa i stället för utsläppsvärdet i slutsatsen kallas alternativvärde. För verksamhetsutövaren innebär detta en möjlighet att få följa begränsningsvärden som överensstämmer med tillståndsvillkoren eller som t.ex. är anpassade till den utsläppskontroll som redan sker.

I artikel 15.3 används inte ordet alternativvärde. Av artikeln följer dock att den behöriga myndigheten kan fastställa andra gränsvärden för utsläpp än de som finns i slutsatser om bästa tillgängliga teknik i fråga om värden, tidsperioder och referensvillkor. Direktivet medger således en ordning som gör det möjligt att uttrycka begränsningsvärdena på annat sätt än i slutsats-

erna. Ett beslut om alternativvärde är ett dispensbeslut, eftersom det ger rätt att avvika från det värde som anges i slutsatserna. Enligt artikel 14.1 d i industriutsläppsdirektivet ska, när alternativvärden används, tillståndsvillkoren innehålla ett krav på en sådan sammanfattning av resultaten av utsläppskontrollen som möjliggör en jämförelse mellan alternativvärdet och utsläppsvärdena i slutsatserna. Den behöriga myndigheten ska enligt artikel 15.3 åtminstone en gång om året bedöma resultaten av utsläppskontrollen för att säkerställa att utsläppen under normala driftsförhållanden inte är högre än de utsläppsnivåer som motsvarar bästa tillgängliga teknik i slutsatserna.

Syftet med artiklarna 14.1 d och 15.3 i industriutsläppsdirektivet måste vara att säkerställa att själva utsläppsnivån i slutsatserna inte överskrids vid användning av alternativvärden även om utsläppsbegränsningen uttrycks på ett annat sätt. Samma resultat nås om miljöprövningsdelegationen i sin prövning av en ansökan om alternativvärde gör bedömningen att utsläppsnivån med alternativvärdet inte överstiger utsläppsnivån i slutsatserna. Med andra ord säkerställs redan när alternativvärdet bestäms att utsläppsnivån inte överskrider utsläppsnivån i slutsatserna. Då blir en årlig jämförelse mellan de utsläpp som följer av en tillämpning av alternativvärdet jämfört med utsläpp enligt den utsläppsnivå som anges i slutsatserna överflödiga. Av bestämmelsen följer således att beslutet om alternativvärden inte får innebära att verksamheten genom att följa alternativvärdena medför högre utsläppsnivåer under normala driftsförhållanden än om verksamheten skulle följa slutsatsernas utsläppsvärden.

Utsläppsvärdena i slutsatser om bästa tillgängliga teknik uttrycks ofta inte på samma sätt som i gällande svenska tillstånd. Det befintliga villkoret kan t.ex. vara uttryckt som att 500 ton NO_x/år eller 150 mg NO_x/MJ som årsmedelvärde inte får överskridas medan utsläppsvärdet i slutsatsen om bästa tillgängliga teknik kanske uttrycks som 100 mg/m³ som dygnsmedelvärde vid normal drift. En verksamhetsutövare kan anse att det befintliga villkoret, t.ex. 150 mg NO_x/MJ som årsmedelvärde, är minst lika strängt som att uppfylla utsläppsvärdet i slutsatsen om bästa tillgängliga teknik vid normal drift och vill då att det befintliga villkoret ska gälla som alternativvärde. Miljöpröv-

ningsdelegationen bör endast godta alternativvärden där det med tillräcklig hög grad av säkerhet går att bedöma att utsläppsnivån med alternativvärdet under normala driftsförhållanden innebär minst lika strikta krav som utsläppsnivån i slutsatserna.

Det finns inga andra begränsningar i möjligheterna att få ett alternativvärde beviljat eller någon annan kvalifikation än att alternativvärdet inte får innebära högre utsläppsnivåer än utsläppsvärdet i slutsatsen om bästa tillgängliga teknik.

Om en industriutsläppsverksamhet är föremål för prövning enligt 9 kap. miljöbalken, får den myndighet som prövar tillståndsfrågan också pröva frågan om alternativvärde för den verksamheten (jfr 21 kap. 3 § och 19 kap. 3 § miljöbalken).

Dispenser från begränsningsvärden

16 §

Med paragrafen genomförs delar av artikel 15.4 i industriutsläppsdirektivet. I paragrafen ges en möjlighet till dispens från kravet i 8 §, dvs. en möjlighet till dispens från skyldigheten att följa utsläppsvärden i slutsatser om bästa tillgängliga teknik.

Begränsningsvärden som innebär en större miljöbelastning än de utsläpp som följer av slutsatser om bästa möjliga teknik får fastställas endast om det med hänsyn till lokala miljöförhållanden, var den anläggning som verksamheten bedrivs på ligger geografiskt och anläggningens tekniska egenskaper skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att fastställa de begränsningsvärden som följer av slutsatserna. Miljöprövningsdelegationen kan besluta om en sådan dispens efter ansökan av verksamhetsutövaren.

Med lokala miljöförhållanden kan exempelvis menas att olika recipienter i Sverige är olika känsliga för utsläpp av närsalter. Var den anläggning som verksamheten bedrivs på ligger geografiskt kan också ha betydelse för vissa krav. Som exempel kan nämnas att krav på täckning av flytgödsel- och urinbehållare enligt 5 d § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring endast gäller i Götaland och Svealands slättbygder.

Det är tänkbart att vissa krav i slutsatser om bästa tillgängliga teknik på motsvarande sätt endast är miljömässigt relevanta i vissa delar av Europa eller vissa delar av Sverige.

Ett exempel på när anläggningens tekniska egenskaper kan medföra orimligt höga kostnader i förhållande till miljönyttan är om anläggningen inte har plats för en viss reningsutrustning och det på platsen inte går att utvidga anläggningen.

Europeiska kommissionen har möjlighet att klargöra de kriterier som det ska tas hänsyn till vid tillämpningen av undantagsbestämmelsen. Kommissionen har ännu inte utnyttjat den möjligheten.

Resultatet av den skälighetsbedömning som ska ske enligt paragrafen bör i huvudsak överensstämma med vad som skulle bli resultatet av en tillämpning av 2 kap. 7 § miljöbalken. Paragrafen är dock snävare genom att den anger de enda skäl som får läggas till grund för ett undantag.

Ett beslut enligt paragrafen innebär att en dispens ges eller att ansökan om dispens avslås.

Om en industriutsläppsverksamhet är föremål för tillståndsprövning enligt 9 kap. miljöbalken får en fråga om dispens för den verksamheten prövas tillsammans med frågan om tillståndet av den myndighet som prövar frågan om tillstånd (jfr 21 kap. 3 § och 19 kap. 3 § miljöbalken).

17 §

Med paragrafen genomförs artikel 15.4 sjätte stycket i industriutsläppsdirektivet. Av den bestämmelsen jämförd med artikel 21 följer att den behöriga myndigheten vid en förnyad bedömning av tillståndsvillkoren på grund av en ny slutsats om bästa tillgängliga teknik även ska göra en förnyad bedömning av tillämpningen av bestämmelsen om undantag från utsläppsvärden i slutsatser om bästa tillgängliga teknik. Eftersom ett system med generella föreskrifter valts kommer det inte att aktualiseras några förnyade bedömningar av tillståndsvillkoren enligt artikel 21. Av paragrafen följer i stället att en dispens upphör att gälla när det utsläppsvärde som dispensen avser har ersatts med nya slutsatser om bästa tillgängliga teknik. Dispensen upphör

oavsett om det utsläppsvärde som dispensen avser ersätts med ett strängare värde eller om värdet är detsamma i den nya slutsatsen. Genom att dispensen upphör blir det nödvändigt att göra en ny bedömning av förutsättningarna för en dispens, om verksamhetsutövaren vill ha ett fortsatt undantag.

18 §

Av 8 § följer att utsläppsvärden i huvudslutsatser och tillämpliga sidoslutsatser ska följas fyra år efter slutsatsernas offentliggörande. Det kan dock finnas flera skäl för en längre tidsperiod. Det är möjligt att t.ex. investeringscykler och anläggningens tekniska egenskaper gör att kostnaderna för att anpassa verksamheten inom fyra år är oproportionerliga i förhållande till miljönyttan men att bedömningen görs att kostnaderna inte är oproportionerliga om tidsgränsen i stället sätts till exempelvis sju år.

Om det finns förutsättningar för dispens enligt 16 §, gäller dispensen som huvudregel till dess det begränsningsvärde som dispensen avser har ersatts med nya slutsatser om bästa tillgängliga teknik.

Av punkt 22 i ingressen till industriutsläppsdirektivet följer dock att i specifika fall – när det vid förnyad bedömning och uppdatering av tillstånd framgår att det kan behövas en längre period än fyra år – får de behöriga myndigheterna fastställa en längre tidsperiod i tillståndsvillkoren, om det är motiverat på grundval av de kriterier som fastställs i industriutsläppsdirektivet. Det är oklart om denna punkt i ingressen syftar till att förtydliga undantagsmöjligheten i artikel 15.4 industriutsläppsdirektivet och hur den ska tolkas i förhållande till direktivets övriga bestämmelser.

Med paragrafen ges möjlighet att besluta om en kortare dispensperiod än den som följer av 17 §. Ofta är det nog tillräckligt med en anmälan för att ändra verksamheten i syfte att följa 8 § (jfr 1 kap. 4 § miljöprövningsförordningen). En sådan kortare dispens kan bl.a. användas om verksamhetsutövaren behöver ansöka om ändringstillstånd eller nytt tillstånd för att anpassa verksamheten så att utsläppsvärden i slutsatser kan följas men

tillståndsprocessen inte hinner avslutas innan fyraårsperiodens utgång.

19 §

Med paragrafen genomförs delvis artikel 24.1 i industriutsläppsdirektivet. Av artikel 24.1 c följer att allmänheten ska ges tillfälle att delta i tillståndsförfaranden där en dispens från bestämmelserna i slutsatser om bästa tillgängliga teknik medges.

Vid individuell tillståndsprövning kommer allmänhetens deltagande in genom reglerna i miljöbalken om samrådsförfarande och kungörelse m.m. Eftersom genomförandet av industriutsläppsdirektivet i svensk rätt innebär att slutsatserna i stället görs bindande för verksamhetsutövarna genom bestämmelserna i 8 § och 2 kap. i stället för individuell tillståndsprövning måste en särskild ordning skapas som tillgodoser kraven i artikel 24.1 c. Enligt paragrafen krävs därför att när en ansökan om dispens har getts in till miljöprövningsdelegationen, ska myndigheten kungöra detta genom anslag på myndighetens anslagstavla samt genom information som lämnas på myndighetens webbplats eller på annat sätt. Kungörelsen ska innehålla en upplysning om vilken myndighet som prövar ärendet, var handlingarna i ärendet finns tillgängliga, till vem och inom vilken tid synpunkter i ärendet kan lämnas och hur information i ärendet kommer att hållas tillgänglig.

20 §

För att Naturvårdsverket och Statens jordbruksverk ska kunna fullgöra skyldigheten i 28 § att göra dispenser som beslutats enligt 16 § tillgängliga på sin webbplats är den miljöprövningsdelegation som beslutat i dispensärendet skyldig att skicka en kopia av beslutet till Statens jordbruksverk om dispensen avser en verksamhet som avses i 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen och till Naturvårdsverket för övriga industriutsläppsverksamheter.

Periodiska kontroller

21 §

Med paragrafen genomförs artikel 14.1 e jämförd med artikel 16.2 i industriutsläppsdirektivet.

Ett tillstånd ska enligt artikel 14.1 e innehålla lämpliga krav avseende periodisk kontroll av mark och grundvatten i fråga om farliga ämnen som kan påträffas på platsen med hänsyn till risken för förorening inom anläggningens område. I artikel 16.2 i industriutsläppsdirektivet anges med vilken frekvens de periodiska kontrollerna ska utföras. Direktivets bestämmelser om periodiska kontroller kan enligt artikel 16.2 genomföras med generella föreskrifter.

Som ett led i verksamhetsutövarens egenkontroll ingår en skyldighet att fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga olägenheter för människors hälsa eller miljön. Den grundläggande bestämmelsen om verksamhetsutövarens egenkontroll finns i 26 kap. 19 § miljöbalken. Närmare föreskrifter finns i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll, främst i 5–7 §§. Verksamhetsutövaren ska bl.a. upprätta rutiner för att fortlöpande kontrollera att drifts- och kontrollfunktioner hålls i gott skick och systematiskt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt, liksom också förteckna de kemiska produkter samt biotekniska organismer som hanteras inom verksamheten och som kan innebära risker från hälso- och miljösynpunkt.

Enligt artikel 14.1 e i industriutsläppsdirektivet är det de farliga ämnen som kan påträffas på platsen som ska kontrolleras regelbundet. Hänvisningen till de ämnen som kan påträffas på platsen måste syfta på att det är de ämnen som förekommer i verksamheten som ska kontrolleras.

Skyldigheten enligt industriutsläppsdirektivet begränsas också av att det är de farliga ämnen som riskerar att förorena mark och grundvatten som ska kontrolleras. Innebörden av ordet förorening är inte detsamma i direktivet som i miljöbalken. Direktivet är begränsat till föroreningar med relevanta farliga ämnen. Farliga ämnen är de ämnen eller blandningar som tas upp i EU:s

klassificeringsförordning (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006, EUT L 353, 31.12.2008, s. 1, Celex 32008R1272). Ämnen och blandningar som uppfyller kriterierna för fysikaliska faror, hälsofaror eller miljöfaror enligt delarna 2–5 i bilaga I till förordningen är farliga och ska klassificeras med avseende på respektive faroklass enligt den bilagan.

I 10 kap. miljöbalken används ordet förorening utan angivande av specifika ämnen. Vad som menas med förorening klargörs inte i balken. I förarbetena anges som exempel tungmetaller och andra metaller, lösningsmedel, olja, bensin och förorenade fibersediment (prop. 1997/98:45, Del 2, s. 118). Enligt Naturvårdsverket är en förorening ett ämne som härrör från mänsklig aktivitet och som förekommer i jord, berg, sediment eller byggnadsmaterial i en halt som överskrider bakgrundshalten (rapport nr 5978, 2009).

Det är svårt att tillämpa direktivets avgränsning till ”farliga ämnen”. I propositionen Nya regler för industriutsläpp (prop. 2012/13:35 s. 39 f) beskrivs de svårigheter som uppkommer om direktivets definition av farliga ämnen används när det gäller krav på återställande vid nedläggning. Samma problem uppstår om de periodiska kontrollerna ska begränsas till ”farliga ämnen”. I stället för ”farliga ämnen” hänvisas därför till ”ämnen som riskerar att medföra en föroreningsskada”.

Det område som ska undersökas enligt artikel 14.1 e i industriutsläppsdirektivet är, såsom direktivet får förstås, anläggningens område. I direktivet definieras i artikel 3.3 anläggning som en fast teknisk enhet inom vilken en eller flera industriutsläppsverksamheter eller en verksamhet med flyktiga organiska lösningsmedel bedrivs, liksom all annan därmed förknippad verksamhet på samma plats som tekniskt sett är knuten till industriutsläppsverksamheten och som kan påverka utsläpp och föroreningar. Kraven i artikel 14 jämförd med artikel 3.3 när det gäller vilket område som de periodiska kontrollerna ska omfatta

genomförs med uttrycket ”det område där verksamheten bedrivs”.

22 §

Med paragrafen genomförs artikel 16.2 i industriutsläppsdirektivet.

Den kontroll som avses i 21 § av grundvatten och mark ska genomföras minst en gång vart femte år avseende grundvatten och minst en gång vart tionde år avseende mark. Enligt 6 § första stycket förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll är verksamhetsutövaren skyldig att fortlöpande och systematiskt bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt. Om denna bedömning visar att det inte finns någon risk för förorening, behöver inte periodiska kontroller utföras alls och är risken mindre kan de utföras med andra tidsintervaller. Detta undantag överensstämmer med det utrymme som finns i artikel 16.2 i industriutsläppsdirektivet.

Det som utlöser kravet på periodiska kontroller enligt industriutsläppsdirektivet är att verksamhetsutövaren får ett nytt tillstånd (jfr artikel 14.1 e). I direktivet ges ingen lösning för vad som ska utlösa kravet på periodiska kontroller när bestämmelserna om slutsatser om bästa tillgängliga teknik genomförs med generella föreskrifter.

Av artikel 21 i industriutsläppsdirektivet följer att inom fyra år från offentliggörandet av nya slutsatser om bästa tillgängliga teknik ska en förnyad bedömning göras av tillståndsvillkoren. Bedömningen kan leda till att en uppdatering av tillståndsvillkoren blir nödvändig. Med ett system där samtliga slutsatser om bästa teknik genomförs som generella föreskrifter blir antalet omprövningar på grund av industriutsläppsdirektivet mycket lågt. Det framstår då inte som rimligt att de periodiska kontrollerna inte ska påbörjas förrän i samband med en tillståndsprövning. Samtidigt skulle det vara en märkbar överimplementering att kräva att samtliga verksamhetsutövare ska påbörja periodiska kontroller omedelbart. En lösning har valts som innebär att kontroller ska genomföras första gången senast fyra år efter det att huvudslutsatserna offentliggjordes första gången. Start-

punkten för de periodiska kontrollerna blir då huvudsakligen densamma som med ett system där slutsatserna görs rättsligt bindande mot verksamhetsutövarna genom tillståndsprövningar.

Tidpunkten för när krav ställs på en första periodisk kontroll överensstämmer med tidpunkten för krav på upprättande av statusrapport enligt 24 §. Resultatet av den periodiska kontrollen kan då användas som underlag i statusrapporten.

Statusrapporter

23 §

Med paragrafen genomförs artikel 22.2 i industriutsläppsdirektivet.

Enligt *första stycket* ska den som bedriver eller avser att bedriva en industriutsläppsverksamhet för kontrollen av sådana föroreningar i mark och grundvatten som har samband med verksamheten se till att det finns en skriftlig rapport. Den skriftliga rapporten kallas statusrapport.

I första stycket anges också vilka uppgifter som ska redovisas i statusrapporten. Av artikel 22.2 i industriutsläppsdirektivet följer att kommissionen ska upprätta riktlinjer om innehållet i statusrapporten. Omfattningen av kraven på innehållet i statusrapporten är oklar eftersom kommissionen ännu inte utarbetat detaljerade riktlinjer för innehållet.

Av artikel 22 i industriutsläppsdirektivet följer att det område som statusrapporten ska omfatta är, såsom direktivet får förstås, anläggningens område. I direktivet definieras i artikel 3.3 anläggning som en fast teknisk enhet inom vilken en eller flera industriutsläppsverksamheter eller en verksamhet med flyktiga organiska lösningsmedel bedrivs, liksom all annan därmed förknippad verksamhet på samma plats som tekniskt sett är knuten till industriutsläppsverksamheten och som kan påverka utsläpp och föroreningar. Kraven i artikel 22 jämförd med artikel 3.3 när det gäller vilket område som statusrapporten ska omfatta har genomförts i första punkten med uttrycket ”inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivs”.

Av *andra stycket* framgår att undantag från kravet på statusrapport kan medges om det är en liten risk för föroreningsskada på mark och grundvatten inom det område där verksamheten bedrivs eller ska bedrivs. Föroreningsskada definieras i 6 § genom en hänvisning till definitionen i 10 kap. 1 § miljöbalken. Till skillnad från definitionen i miljöbalken är föroreningsskada enligt industriutsläppsförordningen begränsad till miljöskada på mark och grundvatten.

Undantag kan i många fall bli tillämpliga på exempelvis de djurhållande verksamheter som omfattas av 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen. Dessa verksamheter behöver vanligtvis inte vidta avhjälpandeåtgärder. Om man endast ser till själva den djurhållande verksamheten förekommer relativt ofta farliga ämnen som biocider (råttgift och desinfektionsmedel) och eventuellt olja. Det kan även förekomma läkemedel som klassas som farliga ämnen. Ämnena används dock normalt endast i små eller i mycket små mängder och risken för förorening är därför begränsad. Växtodling och gödselspridning bör som huvudregel inte räknas in i den djurhållande verksamhetens område vad gäller kravet på upprättande av statusrapport.

24 §

Med paragrafen genomförs artikel 12.1 e i industriutsläppsdirektivet.

Om det krävs en statusrapport enligt 23 §, ska den upprättas senast i samband med att den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten ansöker om tillstånd för den. Statusrapporten ska bifogas ansökan om tillstånd. En statusrapport ska således även bifogas en ansökan om ändringstillstånd eller en ansökan varigenom tillståndshavaren ansöker om ett nytt tillstånd till en befintlig verksamhet. Den omprövning som utlöser kravet på upprättande av statusrapport behöver inte nödvändigtvis ha någon koppling till antagandet av en slutsats om bästa tillgängliga teknik.

En statusrapport behöver endast upprättas för verksamheten vid ett enda tillfälle. Om en ansökan om ändringstillstånd sker innan en omprövning blir aktuell, behöver en statusrapport såle-

des endast upprättas i samband med ansökan om ändringstillstånd. Söks ändringstillstånd som innebär att området där verksamheten bedrivs utvidgas med mark som inte tidigare undersökts, kan en ny statusrapport omfattande denna del behöva upprättas.

Det som utlöser kravet på upprättande av statusrapport enligt industriutsläppsdirektivet är en ansökan om tillstånd (jfr artikel 12.1 e och 22.1). I industriutsläppsdirektivet ges ingen lösning för vad som ska utlösa kravet på upprättande av en statusrapport om slutsatser om bästa tillgängliga teknik genomförs med generella föreskrifter. Den lösning som har valts innebär att om inte någon statusrapport getts in i ett tillståndsförfarande så ska en statusrapport upprättas i samband med att huvudverksamheten på den anläggning där verksamheten bedrivs för första gången omfattas av slutsatser om bästa tillgängliga teknik, om verksamheten omfattas av ett tillstånd och det inte finns någon upprättad statusrapport.

Av *andra stycket* framgår att statusrapporten inte behöver upprättas och lämnas in förrän fyra år efter det att huvudslutsatserna offentliggjorts i Europeiska unionens tidning.

Av *tredje stycket* framgår att en bestämmelse om att en ansökan i ett ansökningsmål ska innehålla en statusrapport finns i 22 kap. 1 § första stycket 7 miljöbalken.

25 §

Tillsynsmyndighet för industriutsläppsverksamheter kan vara en kommun eller en länsstyrelse. Av paragrafen framgår att om tillsynsmyndigheten finner att statusrapporten inte uppfyller kraven i 23 §, ska tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren att avhjälpa bristen. I 26 kap. 14 § miljöbalken finns en bestämmelse om att ett sådant föreläggande får förenas med vite. Om förelägandet inte följs, finns det vissa möjligheter för tillsynsmyndigheten att ansöka till kronofogdemyndigheten om verkställelse av beslutet (26 kap. 17 § miljöbalken) och även en möjlighet för tillsynsmyndigheten att besluta om rättelse på verksamhetsutövarens bekostnad (26 kap. 18 § miljöbalken).

26 §

Enligt artikel 22.2 i industriutsläppsdirektivet ska Europeiska kommissionen upprätta riktlinjer om innehållet i statusrapporten. Med bemyndigandet kan Naturvårdsverket t.ex. meddela föreskrifter med anledning av kommissionens riktlinjer.

Allmän information om bästa tillgängliga teknik

27 §

Med paragrafen genomförs delar av artikel 19 i industriutsläppsdirektivet. Av paragrafen följer att information om utvecklingen av bästa möjliga teknik ska hållas tillgänglig för den berörda allmänheten. Som direktivet får förstås innebära artikel 19 dels ett krav på offentliggörande av nya och uppdaterade slutsatser om bästa möjliga teknik, dels ett mer allmänt krav på att informera om utvecklingen av bästa möjliga teknik. I paragrafen genomförs det sistnämnda kravet i artikel 19.

Att informationen ska göras tillgänglig innebär att myndigheterna t.ex. kan lägga ut information på deras webbplatser.

Information om domar, beslut, dispenser och åtgärder vid nedläggning

28 §

Med paragrafen genomförs artiklarna 24.2 a–f och 24.3 a i industriutsläppsdirektivet.

Av *första stycket* följer att Naturvårdsverket ska göra tillgängligt på sin webbplats de domar eller beslut som innebär att tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken och miljöprövningsförordningen ges till en industriutsläppsverksamhet. Om domen eller beslutet rör en sådan verksamhet som avses i 2 kap. miljöprövningsförordningen, ska i stället Statens jordbruksverk fullgöra den skyldigheten.

Av artikel 24.2 i industriutsläppsdirektivet följer att efter en dom eller beslut om tillstånd ska domen eller beslutet göras tillgängligt för allmänheten via internet. Av 3 § rättsinformations-

förordningen (1999:175) följer att rättsinformationssystemet ska innehålla uppgifter om vägledande avgöranden från bl.a. Högsta domstolen och Mark- och miljööverdomstolen. Industriutsläppsdirektivet kräver dock att samtliga domar och beslut som innebär att tillstånd ges till en industriutsläppsverksamhet ska göras tillgängliga via internet. Det kan vara domar från mark- och miljödomstol, Mark- och miljööverdomstolen, Högsta domstolen och miljöprövningsdelegationen (länsstyrelsen). Bestämmelserna i rättsinformationsförordningen är därför inte tillräckliga för att artikel 24.2 ska anses genomförd i svensk rätt.

Enligt 11 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en dom eller beslut i ett tillståndsärende skickas till Naturvårdsverket. Om domen eller beslutet rör en sådan verksamhet som avses i 2 kap. miljöprövningsförordningen ska beslutet eller domen skickas till Statens Jordbruksverk. Genom den bestämmelsen har Naturvårdsverket och Jordbruksverket tillgång till de domar och beslut som de behöver för att fullgöra skyldigheterna enligt bestämmelsen. Av 29 § följer att Naturvårdsverket och Jordbruksverket särskilt ska uppmärksammas om domen eller beslutet rör en industriutsläppsverksamhet.

Enligt första stycket 2 ska Naturvårdsverket på sin webbplats även göra tillgängligt beslut om dispenser som miljöprövningsdelegationen fattat enligt 16 §. Om dispensen rör en sådan verksamhet som avses i 2 kap. miljöprövningsförordningen, ska i stället Statens jordbruksverk göra ett sådant beslut tillgängligt på sin webbplats. Med bestämmelsen genomförs artikel 24.2 f i industriutsläppsdirektivet. Av den artikeln följer att beslut om undantag enligt artikel 15.4 ska göras tillgängliga via internet. Det ska då framgå de särskilda skälen för undantaget baserat på de kriterier som fastställs i artikel 15.4 och föreskrivna villkor. Artikel 15.4 genomförs med bestämmelsen i 16 §.

Av första stycket 3 följer att Naturvårdsverket ska göra information om de åtgärder som en verksamhetsutövare vidtagit i enlighet med 10 kap. 5 a § miljöbalken när verksamheten upphört tillgängligt på sin webbplats. Med denna bestämmelse genomförs artikel 24.3 a i industriutsläppsdirektivet av vilken föl-

jer att allmänheten via internet ska informeras om relevanta uppgifter om de åtgärder som vidtagits vid nedläggning.

Enligt 23 och 24 §§ kan en statusrapport behöva upprättas för en industriutsläppsverksamhet. Syftet med statusrapporter är att säkerställa att driften av en anläggning inte försämrar kvaliteten hos mark och grundvatten. Av 10 kap. 5 a § miljöbalken följer att den som senast har bedrivit en verksamhet som omfattas av en statusrapport ska, när verksamheten upphört, återställa området där verksamheten har bedrivits till det skick området hade enligt statusrapporten. Detta gäller om verksamheten har orsakat en betydande förorening i mark eller grundvatten i området och om åtgärder för återställande är tekniskt genomförbara.

Andra stycket innehåller en upplysning om att hinder för myndigheterna att göra vissa uppgifter tillgängliga kan finnas på grund av sekretessbestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (jfr 3 kap. 1 § och 8 kap. nämnda lag). Detta överensstämmer med den möjlighet till undantag som ges i artikel 24.4 i industriutsläppsdirektivet genom en hänvisning till artikel 4.1 och 4.2 miljöinformationsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG av den 28 januari 2003 om allmänhetens tillgång till miljöinformation och om upphävande av rådets direktiv 90/313/EEG, EUT L 41, 14.2.2003, s. 26, Celex 32003L0004).

29 §

Enligt 11 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en dom eller ett beslut i ett tillståndsmål eller tillståndsärende skickas till bl.a. Naturvårdsverket och Statens jordbruksverk, om domen eller beslutet rör en verksamhet som beskrivs i 2 kap. miljöprövningsförordningen. Båda verken får dock motta en mycket stor mängd domar och beslut. För att underlätta för verken att fullgöra skyldigheten enligt 28 § ska den som meddelat domar och beslut som innebär att tillstånd har getts till en industriutsläppsverksamhet eller att ett sådant tillstånd har omprövats eller tillståndsvillkor ändrats enligt 24 kap. 5 eller 6 § miljöbalken 1 särskilt uppmärksama Natur-

vårdsverket på detta. Detta innebär att det inte räcker med att endast skicka en kopia på domen eller beslutet utan Naturvårdsverket ska även uppmärksammas på att det är en sådan dom som faller under 28 §, t.ex. i ett särskilt följebrev. Detsamma gäller när det är Statens jordbruksverk som ska underrättas.

30 §

Av 26 kap. 6 § miljöbalken följer att tillsynsmyndigheter ska samarbeta med sådana statliga organ som ska fullgöra uppgifter av betydelse för tillsynsverksamheten. Av paragrafen följer dock en explicit skyldighet att lämna information till Naturvårdsverket om återställandeåtgärder som verksamhetsutövaren vidtagit vid nedläggning av en industriutsläppsverksamhet. Tillsynsmyndigheten kan få information om de åtgärder som vidtagits vid nedläggning bl.a. genom den anmälan som ska göras till tillsynsmyndigheten i samband med att verksamhetsutövaren ansöker om upphävande av tillstånd (jfr. 24 kap. 8 § miljöbalken). Dessutom gäller enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd att det är förbjudet att utan anmälan till tillsynsmyndigheten vidta en avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningsskada i ett mark- eller vattenområde, grundvatten, en byggnad eller en anläggning enligt 10 kap. miljöbalken, om åtgärden kan medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och denna risk inte bedöms som ringa.

Rapportering till Europeiska kommissionen

31 §

Paragrafen genomför artikel 72.1 i industriutsläppsdirektivet. Kraven på medlemsstaternas rapportering har preciserats i kommissionens genomförandebeslut av den 12 december 2012 om fastställande av typ, format och periodicitet för den information som medlemsstaterna ska göra tillgänglig vid rapporteringen om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU om industriutsläpp (EUT L 349, 19.12.2012, s. 57, Celex 32012D0795).

32 och 33 §§

En tillsynsmyndighet (kommun eller länsstyrelse) är skyldig att lämna de uppgifter som behövs för att Naturvårdsverket ska kunna fullgöra sin rapporteringsskyldighet gentemot Europeiska kommissionen. Naturvårdsverket får även meddela föreskrifter om hur t.ex. uppgifterna ska lämnas.

Ansvar

34 §

Bestämmelsen upplyser om straffbestämmelserna i 29 kap. miljöbalken. De verksamheter som omfattas av industriutsläppsdirektivet är tillståndspliktiga enligt 9 kap. miljöbalken och miljöprövningsförordningen. Dessa verksamheter kommer att regleras, utöver av sina tillstånd, även genom denna industriutsläppsförordning och de slutsatser om bästa tillgängliga teknik som det hänvisas till i förordningen.

En straffsanktionering av överträdelser av villkor i tillstånd finns i 29 kap. 4 § första stycket 2 miljöbalken. Enligt den bestämmelsen döms för otillåten miljöverksamhet den som med uppsåt eller av oaktsamhet i egenskap av innehavare av det tillstånd som gäller för verksamheten och som har meddelats med stöd av balken, bryter mot ett villkor eller en bestämmelse i tillståndet. I fråga om generella föreskrifter gäller enligt 29 kap. 8 § första stycket 4 miljöbalken att den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot en föreskrift om försiktighetsmått vid miljöfarlig verksamhet som regeringen har meddelat med stöd av 9 kap. 5 § miljöbalken döms till böter eller fängelse i högst två år. Överträdelser av villkor i tillstånd som gäller för verksamheten och överträdelser av 8 § sanktioneras alltså på samma sätt.

Straffansvar kan även utkrävas för försvårande av miljökontroll enligt 29 kap. 5 § miljöbalken för det fall medvetet oriktiga uppgifter lämnas i en statusrapport.

Överklagande

35 §

Miljöbalkens regler för överklagande gäller för de beslut som fattas med stöd av förordningen.

2 kap. Slutsatser om bästa tillgängliga teknik

1 §

Med paragrafen genomförs delar av artikel 19 i industriutsläppsdirektivet. Av bestämmelsen framgår att Naturvårdsverket efter offentliggörandet av nya slutsatser om bästa tillgängliga teknik ska informera berörda tillsynsmyndigheter om slutsatserna. När det gäller djurhållande anläggningar som omfattas av 2 kap. 1 § miljöprövningsförordningen gäller detta i stället Statens jordbruksverk. Den berörda tillsynsmyndigheten kan vara antingen en kommun eller länsstyrelsen.

I de allra flesta fall bör tillsynsmyndigheterna informeras inom en månad. Det är upp till Naturvårdsverket och Statens jordbruksverk att avgöra hur informationen ska lämnas. Det är inte tillräckligt att information lämnas på webbsida.

Samtliga tillsynsmyndigheter behöver inte informeras – det räcker med de som utövar tillsyn över en industriutsläppsverksamhet för vilken slutsatserna är huvudslutsatser.

För att fullgöra informationskyldigheten behöver verken ha kunskap om vilken myndighet eller kommun som utövar tillsynen över respektive industriutsläppsverksamhet och vad som är huvudverksamhet på de berörda anläggningarna.

Det kan även vara till hjälp för företag, branschorganisationer och andra berörda om verken löpande på sina hemsidor redovisar hur arbetet med framtagandet av nya slutsatser om bästa tillgängliga teknik fortskrider.

2 §

När tillsynsmyndigheten blivit informerad av Naturvårdsverket eller Statens jordbruksverk ska tillsynsmyndigheten i sin tur

informera de verksamhetsutövare som omfattas av slutsatsen om bästa tillgängliga teknik. De som behöver informeras är de verksamhetsutövare för vilka slutsatserna är huvudslutsatser. Antagandet av sidoslutsatser utlöser inga omedelbara krav på åtgärder, jfr 1 kap. 8 och 10 §§.

För att fullgöra informationskyldigheten enligt paragrafen behöver tillsynsmyndigheten ha kunskap om vilka tillsynsobjekt som är industriutsläppsverksamheter och vilken som är respektive industriutsläppsverksamhets huvudverksamhet.

3 §

Med paragrafen genomförs delar av artikel 15.1 i industriutsläppsdirektivet.

I *första stycket* ges en instruktion för hur begränsningsvärden som följer av 8 § ska bedömas. Av 11 b § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd följer att när ett tillstånd till en miljöfarlig verksamhet innehåller villkor om begränsningsvärde för utsläpp, ska det värdet normalt avse den punkt där utsläppet lämnar anläggningen, utan hänsyn till eventuell spädning. I paragrafen görs motsvarande reglering för begränsningsvärden som följer av 1 kap. 8 §.

I *andra stycket* ges en möjlighet att ta hänsyn till resultatet av rening i ett reningsverk. Den verksamhetsutövare som väljer att använda möjligheten att ta hänsyn till resultatet av rening som sker i ett externt reningsverk ansvarar för att uppfylla kravet på att detta inte får innebära en ökad föroreningsbelastning. Om det externa reningsverket drivs av en annan verksamhetsutövare kan detta lösas genom avtal. Det är viktigt att den som bedriver industriutsläppsverksamheten kan visa att de åtgärder som har vidtagits i fråga om att anlita ett externt reningsverk kan anses tillräckliga för att säkerställa att den lösningen inte innebär en större föroreningsbelastning än om reningen skett inom ramen för den egna verksamheten. Om tillsynsmyndigheten av någon anledning finner att den externt anlidade reningen inte är tillräcklig med hänsyn till de krav som ställs på utsläpp från industriutsläppsverksamheten, kan det bli aktuellt för myndigheten att förelägga den som bedriver industriutsläppsverk-

samheten att vidta åtgärder för att åstadkomma bättring. För den som bedriver industriutsläppsverksamheten kan det då bli fråga om att förbättra sitt avtal med det externa reningsverket eller att ordna reningen på annat sätt.

Slutsatser för olika industrisektorer

4–20 §§

I dessa paragrafer anges dels vilka slutsatser som innehåller utsläppsvärden, dels när slutsatserna har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. Vilka enskilda slutsatser som innehåller utsläppsvärden har betydelse för tillämpningen av 1 kap. 8 och 10 §§. Datumet för offentliggörande har betydelse för tillämpningen av 1 kap. 8, 10, 22 och 24 §§.

I paragraferna anges även vilka verksamheter som omfattas av bestämmelserna genom en hänvisning till paragrafer i miljöprövningsförordningen.

Övergångsbestämmelser

Särskilda övergångsbestämmelser behövs för kravet på när en statusrapport ska bifogas en ansökan om tillstånd eller ändringstillstånd till en industriutsläppsverksamhet. I artikel 82 i industriutsläppsdirektivet anges övergångsbestämmelser för industriutsläppsverksamheter.

För anläggningar som är i drift och omfattas av tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken och förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd eller motsvarande äldre bestämmelser före den 7 januari 2013 eller för anläggningar för vilka en fullständig tillståndsansökan getts in före detta datum ska enligt artikel 82.1 i industriutsläppsdirektivet de regler som antas till följd av direktivet tillämpas från och med den 7 januari 2014. Av artikel 12.1 h följer att en tillståndsansökan i tillämpliga fall ska innehålla en statusrapport. I industriutsläppsdirektivet finns ingen bestämmelse om att statusrapporten på något sätt ska knytas till det givna tillståndet eller tillståndsvillkoren. För industriutsläppsverksamheter som redan omfattas av ett till-

stånd och för vilka det ges in en ansökan om omprövning eller ändringstillstånd innan den 7 januari 2014 krävs således enligt direktivet inte att någon statusrapport bifogas ansökan. I direktivet klargörs inte vad som gäller om verksamhetsutövaren ger in sin ansökan innan den 7 januari 2014 men ingen dom eller beslut hinner meddelas innan det datumet. Därför är en rimlig tillämpning att eftersom direktivet endast ställer krav på att statusrapporten ska ingå i tillståndsansökan, inte i domen eller beslutet, behöver en ansökan som ges in innan det datum då reglerna enligt artikel 82 börjar gälla, dvs. innan den 7 januari 2014, inte kompletteras med en statusrapport. Eftersom de relevanta svenska bestämmelserna som genomför direktivet inte var på plats den 7 januari 2013 har bestämmelsen i stället utformats utifrån tidpunkten för ikraftträdandet av de svenska bestämmelserna, dvs. den 18 juni 2013. Den nu beskrivna situationen regleras i punkt 3 i övergångsbestämmelserna.

I fråga om nya industriutsläppsverksamheter för vilka det ansöks om tillstånd för första gången gäller inte övergångsbestämmelserna i artikel 82. Då gäller i stället enligt artikel 80 att bestämmelserna i direktivet ska börja gälla den 7 januari 2013. Om ansökan har getts in efter den 7 januari 2013 men ännu inte avgjorts innan förordningens ikraftträdande bör prövningsmyndigheten kräva att ansökan kompletteras med en statusrapport. Sådana verksamheter regleras i punkt 4 i övergångsbestämmelserna.

(Miljödepartementet)